Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ХАҚИҚАТИ

1990 йил 24 апрель
СЕШАНБА
№ 94 (4.888).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг аъзолари ва партия комитетлари билан маслаҳатлашилгандан сўнг КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига тайёргарлик комиссияси тузилди.

Партиянинг сайлаб қўйиладиган марказий органларининг бир қанча аъзолари, КПССдан сайланган СССР халқ депутатлари, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг биринчи секретарлари, шунингдек баъзи ўлка, область партия комитетларининг биринчи секретарлари комиссия таркибига кирдилар. Шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг катта гуруҳи, жамиятшунос олимлар комиссия аъзоларидирлар.

Комиссия таркибини унинг ишига КПСС XXVIII съезди делегатларини жалб этиш ҳисобига кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

ДАЛА МАВЖИ

Инсон боласини ҳамиша қувончга етказсин. Унинг бугунги ҳолатини тасаввур қилишнинг ўзи кўнгилларга ёруғлик бахш этади. Кечагина дунёси қоронғи бўлиб, умидлари чилпарчин бўлган Орифжон аканинг чеҳрасида тиниқлик кўрдим. Бундан икки ой муқаддам умр йўлдошини сўнгги йўлга кузатиб, Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ўғли дафн маросимига кечикиб келганида уни бағрига босиб ўкириб юборганида вужудим ларзага келган эди.

Инсон бу дунёга чидаш, сабр-тоқат, умид қилиш учун яралган. Колхоз раиси Шомирза Тўланов Орифжон акани бироз ғамдан чалғитиш учун далага ундаб кўрмоқчи бўлди.

— Орифжон ака, ер етилибди, экишни бошласакмикан?

Ўйланиб ўтирган бригадир жавоб қилди:

— Эртадан ишга чиқаман. Вақт бўлди. Экиш керак.

Бригадир эртасигаёқ далага чиқиб кетди. Одамлар билан дардлашиб иш билан овунди. Колхозчилар ҳам унинг кўнглини кўтарадиган даражада меҳнат қила бошладилар. Ерлар кафтдек қилиб текисланди.

Чигит экиш бошланган кундан Орифжон ака уйига кечроқ қайтар, лекин умр йўлдоши қабрига ҳеч кимга сездирмай бир бориб келишни канда қилмасди. Механизатор Жалолиддин Қўзиевни тез-тез огоҳлантириб турарди.

— Жалол ука, бепарво бўлма, уруғ яхши экилса, ишимиз юришади. Сенга ўргатишнинг ҳожати йўқ.

Жалолиддин ҳам бригадир айтганидан зиёда иш тутди. Бир ҳафта ичида 72 гектар ерга чигит сифатли қилиб экилди. Ҳамма енгил тортди. Чунки улар Ойбек номли колхоздагина эмас, балки Хўжаобод районида биринчи бўлиб чигит экишни тамомлашган эди. Эрта экишнинг хосияти катта-да. Ўша куни Орифжон аканинг кўнгли ҳам равшан тортди. Одамларга раҳматлар айтди. Навбатдаги режалар ҳақида маслаҳатлашди.

Орифжон Исомиддинов тажрибали деҳқон. Мана йигирма йилдирки, ўзи туғилиб ўсган қишлоқда бригадирлик қилади. Планни бажармаган йили йўқ. Ўтган йили мураккаброқ бўлди. Орифжон ака кутилмаганда қон босими ошиб, касалхонада ётиб қолди. Даволаниб чиққандан кейин ҳам далага чиқолмади. Ишлар эса қизғин. Бригадир сафга қайтолмаслигини бир неча бор айтди. Бироқ коллектив янги бригадирни хоҳламади. Ҳисобчи Обиджон Каримовга барча юмушларни ишониб топширишди. У ҳам табелчилик, ҳам бригадирлик қилди. Қанчалик машаққатли бўлмасин йил яхши якунланди. Бу меҳр-оқибатдан бригадирнинг боши осмонга етди.

Мана илк баҳор кунларида ўша меҳр-оқибат яна бир карра намоён бўлди. Азали бригадирнинг кўнглини чўктиришмади, унга суянчиқ бўлиб меҳнат қилишди. Солижон Мирзахалилов, Қосимжон Деҳқонов, Солижон Мамадалиев, Ғуломжон Парпиев сингари деҳқонлар унга қўшқанот бўлишди, эртадан-кечгача дала бошидан кетишмади. Чигит экишни, механизаторга ёрдам дейсизми — барчасини ўзлари бажаришаверди. Жалолиддиннинг трактори тўхтаб қолгудек бўлса, ишни Бозорбой Саидов давом эттириб кетаверди.

Аравонсой соҳилларидаги ерларга экилган чигит бодроқдек униб чиққанида Орифжон аканинг дунёси яна ҳам тиниқлашиб кетди. Нега ёришмасин, ҳаво бир лаҳзада чарақлаб, бир лаҳзада тундлашиб жала қуйиш хавф солиб турганида чигит бир текис униб чиқа бошласа, қувонмасинми? Деҳқоннинг бундан бошқа қувонтирадиган яна нимаси бор? Ахир умиди кўз очдику, баҳори қутлуғ келди-ку. Даласи сахийлик қилаяпти-ку.

Ўтган куни Орифжон ака яна дунёга сиғмай кетди. Эрталаб эндигина дала шийпонига етиб келганида Исомиддин Ўрмонов ҳушнудлик билан кутиб оларкан, баланд овоз билан суюнчилай кетди.

— Бизнинг 8 гектарликни культивация қилиш керак.

— Нега? — таажжубланди бригадир.

— Чигит бир текис униб чиқди.

— Дарров-а, ҳаяжонланиб кетди Орифжон ака.

Улар биргалашиб чигит униб чиққан майдонни кўздан кечиришди. Дарҳақиқат, эгатлар бўйлаб маржондек тизилган ниҳоллар баҳор сабосида билинар-билинмас чайқалиб кишига қувонч бағишларди. Бу ҳам яхшилик аломати. Демак, парваришни бошласак бўлади.

Ўша куни Жалолиддин бир соатлар оралиғида шийпонга келтирилган культиваторларни тракторга осиб Аравонсой соҳиллари томон йўл олди. Унинг ортидан Орифжон ака билан Исомиддин ака ниманидир баҳслашиб оҳиста қадам ташлаб боришарди. Культивация қилинадиган майдонга борилганда бригадир механизаторга юзланди.

— Жалол ука, бепарво бўлма, сенга ўргатишнинг кераги йўқ, кўчатга ҳушёр бўл, тупроқ кўмиб қўймасин, — деди.

Ниҳоят шу кундан эътиборан бригада даласида ишлар бошланиб кетди. Орифжон ака етакчилик қилаётган бригада коллективи районда биринчи бўлиб ғўза парваришини бошлаб юборди. Ҳа, бу бошқалар учун оддий нарса бўлиб туюлиши мумкин. Бироқ деҳқон учун илк қувонч. Ўша куни Орифжон аканинг ҳам лабларида илк табассум кўрдим. Унинг заминида эса пахтакор ўлкамнинг дарду ҳасратлари, азобу уқубатлари, севинчу ғурури, ор-номуси нақадар қоришиқ эканлигини ҳис қилдим.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

БИРИНЧИ БЎЛИБ

«Малик» совхозининг 1-бўлимидаги Астона Сирмонов бошлиқ бригада аъзолари силос учун маккажўхори экиш ишларини хўжаликда биринчи бўлиб тугалладилар.

70 гектар майдонга уруғ қулай агротехник муддатларда экилди. Дастлабки муваффақиятда механизатор Ҳусан Қувонов ва сеялкачи Ботир Эсоновнинг ҳиссаси катта бўлди. Бригада коллективи бу йил ҳар гектар майдондан 350 центнердан озуқа етиштириш мажбуриятини олган.

А. БУРЛИЕВ,

Сирдарё райони.

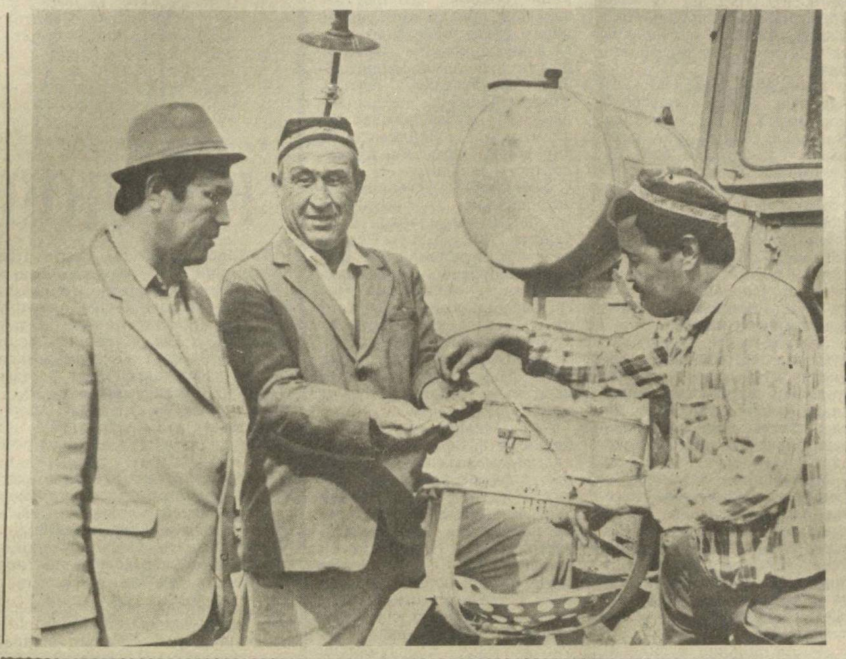

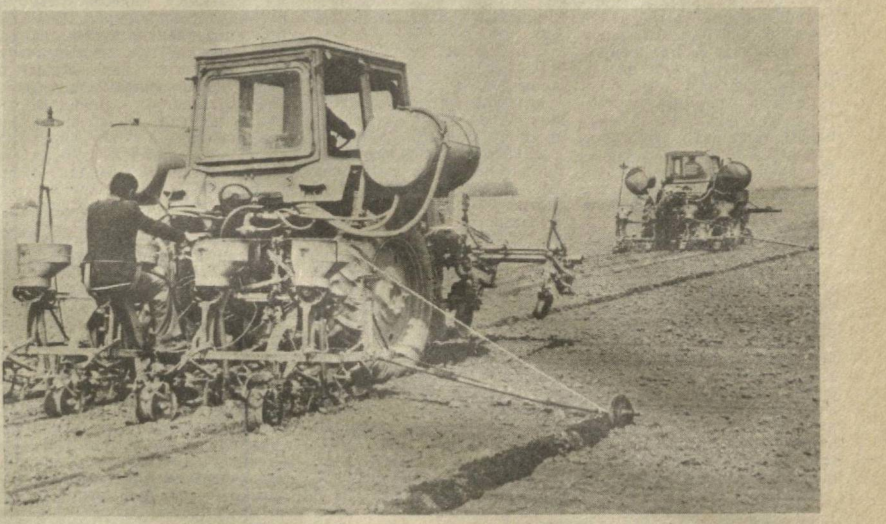

Дўстлик районидаги Мамажон Дадажонов номли совхоз деҳқонлари жорий йилда 9 минг тонна пахта етиштиришга аҳд этишган. Шу ниятда улар чигит экишни жадал олиб бормоқдалар. Далаларда 32 та агрегат тўла қувват билан ишлатилаяпти. Уларнинг ҳар бири ёрдамида кунига 10—12 гектар майдонга уруғ қадалмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Бригада бошлиғи Хайрулла Шоймардонов (ўртада), инженер Мунаввар Собиров ва механизатор Аҳмад Азимов уруғлик сифатини кўздан кечиришаяпти. 2. Экиш пайти.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

МАКТУБЛАРДА ҚАЙТА ҚУРИШ НАФАСИ

Газетхон мулоҳазаси

ЯШИЛ ЛИБОС

Дилбар қўшиқ янграяпти. Ўтли, сержаранг мисралар кишини беихтиёр юртимиз далаларига, қир-адирларига чорлайди. Кўз ўнгимда болалигимдан ширин бир хотирот бўлиб қолган кўркам тароватли боғлару уларнинг бунёдкорлари — сахий қалб боғбонлар. Афсуски, ўша боғларнинг кўпи ҳозир йўқ, пахтазорларга айлантирилган. Гўё бунга ўзим айбдордек, юрагимни алам ўртайди.

Ғалаёнли ўйлар оғушида мўъжазгина кутубхонамга кирдим. Жавондан «Ўзбекистон боғлари» китобини олиб, варақлай бошладим. Салкам ўн йил муқаддам ўзбек, рус ва инглиз тилларида чоп этилган ушбу китобда сахий заминимиз нознеъматлари, уларнинг яратувчилари ҳақида сўз юритилади. Рангли тасвирларда олмаю ўриклар, анору олхўрилар, шафтолию ноклар, қулупнаю беҳилар, дастурхонга қўйилгандек. Кўзингизни ўйнатади. Боғларимиз туҳфаси, она еримиз инъоми бўлган бу неъматлар йил сайин тақчиллашиб бораяпти.

Шу ўринда бир воқеа ёдимга тушди. Ўтган йили чет элга саёҳатга борган бир дўстимнинг юрак хуружи тутиб қолибди. Уни дарҳол ўша ерлик шифокорга олиб боришибди. «Қўрқинчли эмас, мана шу дорини навбат билан шимиб, истеъмол қилсангиз бас, ўтиб кетади», дебди шифокор. Буни қарангки, дорихонадан ўша мамлакатнинг фалон пулига олинган дори — ўрик туршаги экан. «Билганимда ўзим билан бир қопини олиб борган бўлардим», дейди дўстим кулиб. Биз бўлсак пахтанинг фойдаси кўпроқ деб ўрикзорларимизга қирон келтириб юрибмиз-а. Аттанг...

Пахта яккаҳокимлиги туфайли боғларимиздан файз кетди. Бозорларда ҳўл ва қуруқ мевалар камчил. Бўлгани билан нархи осмонда. Баҳор келиши билан ўлкамизда кўкаламзорлаштириш ойлиги ўтказиш одат тусига кирган. Аммо бунинг самараси сезилмаяпти. Тошкентнинг шимолий темир йўл вокзалидан бошланадиган Космонавтлар катта йўли бўйлаб ҳар йили юзлаб манзарали кўчатлар экиладир. Саратоннинг ўрталарига бориб уларнинг аксарияти қаровсизликдан қуриб қолади. Бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Натижада минг-минглаб маблағ елга совирилмоқда. Ҳамма бир ёқадан бош чиқарса, уддалаб бўлмайдиган иш йўқ. Ўзбек боғдорчилиги анъаналарини тиклаш, мевазор ва узумзорларни кенгайтириш, миришкор деҳқонлар тажрибасини оммалаштириш лозим. Ана шунда бозордан ўрик туршагини 10—11 сўмга, майизни 9—10 сўмга, олмани 5 сўмга, нокни 7—8 сўмга эмас, арзонроқ нархда сотиб оладиган бўламиз. Дастурхонимизга қут-барака киради.

Ўтган йил кузнинг охирлари эди. Масъул ходимлардан бири қўнғироқ қилиб, мева-сабзавот кооператив магазинида ўтказиладиган кўргазмага таклиф қилди. Бордик. Магазинга кириб, саватчаларда териб қўйилган мевалардан кўз ололмай қолдик. Ёқутдай товланиб турган сархил неъматларнинг таърифига сўз йўқ. Кўрганларимизни кинолентага тушириб бўлганимиздан сўнг раҳбардан сўрадим: «Бундай кўргазмани ўтказишдан мақсад нима?» «Харидорларимизнинг ҳўл мевага бўлган эҳтиёжларини ўрганиш-да», деди у қуруққина. Ана холос. Халқимизнинг нимага муҳтожлигини шу пайтгача билмас эканмиз-да. Бундай тадбирбозлик кимга керак? «Намунали» кўргазмалар ташкил этиш билан эл дастурхонини тўлдириб бўлмайди. Сўздан амалий ишга ўтиш пайти келди. Фақат шу йўл билангина тақчиликка барҳам бериш мумкин.

Ўзбекистон субтропик мевалари билан ҳам машҳур. Афсуски, уларни савдо дўконлари пештахталарида камдан-кам кўрамиз. Мураккаб экологик вазият, ер, сув, тупроқ таркибининг бузилганлиги ноз-неъматлар сифатига салбий таъсир кўрсатаяпти. Биргина сурхон хурмосини олайлик. Бу мева лаззати, хушбўйлиги билан ажралиб турар, узоқ вақтгача ўз сифатини йўқотмасди. Энди-чи? Бозорга олиб келгунча айниб қолаяпти Бошқа мевалар ҳам шундай. Тожикистон ССРдаги алюминий заводи бу вилоятнинг ўсимлик дунёсига ўнглаб бўлмас шикаст етказиб, ҳавосини бузаётгани ҳеч кимга сир эмас. Биз эса ҳаммасига лом-мим демай чидаб келаяпмиз. Тўғри, жумҳуриятимиз партия ва ҳукумати ташаббуси билан хайрли ишлар амалга оширилмоқда, боғ-роғлар кенгаймоқда. Лекин булар оз. Боғдорчиликка муносабат тубдан ўзгартирилмас экан, бу соҳада жиддий силжишга эришиб бўлмайди.

Боғ яратган бол ялайди, дейди халқимиз. Бу ҳикмат замирида катта маъно бор. Ўлкамизни яшил либосга буркайлик.

Н. ОЧИЛОВ.

...таклифи

ИНСОН ЭЪЗОЗГА ЛОЙИҚ

Қайта қуриш шарофати билан барча соҳада туб ўзгаришлар амалга оширилаяпти. Бу тасодифий эмас. Яқин ўтмишда йўл қўйилган хатолар туфайли иқтисодиётимиз издан чиқди, маънавий қадриятларимизга путур етди. Йўқотишлар ўрнини тўлдириш, халқ турмушини яхшилаш ҳозирги кундаги долзарб вазифалардандир.

Бу гапларни нима учун айтаяпман? Ишлаб чиқаришда, ижтимоий ҳаётда ҳар бир кишининг ўз ўрни бор. Янгиланиш жараёнини чуқурлаштириш учун ҳали кўп иш қилишимиз лозим. Партия шунга даъват этаяпти. Яқинда КПСС Устави лойиҳасини диққат билан ўқиб чиқдим. Ундаги асосий қоида ва нормалар билан танишарканман, кўнглимда бир мулоҳаза туғилди, Кекса коммунист сифатида ички ва ташқи сиёсатдаги туб ислоҳотларни маъқуллайман. Бир нарсага ишончим комил: халқнинг партияга эътиқоди сўнган эмас. Буни тушуниш керак. Партия мавқеи, обрў-эътиборини ошириш ҳозир ҳар қачонгидан муҳим.

Коммунист зиммасига катта масъулият юклатилган. У ўз фаоллиги, поклиги, ғоявий етуклигини амалий ишларда намоён этиши керак. Шундагина эл назарига тушади, ҳурмат қозонади. Орамизда халқ бахт-саодати йўлида сидқидил хизмат қилган ветеран коммунистлар жуда кўп. Уларга етарли ғамхўрлик кўрсатилаяпти, деб бўлмайди. Шунинг учун ҳам баъзи кекса КПСС аъзолари ижтимоий ҳаётдан узилиб қолишган. Уларнинг тақдири билан ҳеч ким қизиқмайди. КПСС Устави лойиҳасида ҳам ветеран коммунистларга бирон-бир имтиёз белгиланмаган.

Менинг таклифим: партия стажи 25 йил ҳамда ундан ошиқ бўлган кишиларга моддий ёрдам кўрсатилса, партия жамғармасидан нафақаларига маълум миқдорда пул қўшиб берилса, мақсадга мувофиқ бўларди. Ҳозирча эса бундай имконият йўқ. Гап пулда эмас, балки қадр-қимматда. Ҳалол меҳнат қилган одам эъзозга, ҳурмат-эътиборга лойиқ. Ушбу таклифим КПСС Устави лойиҳасидан ўрин олишини истардим.

А. МАҲАМАТЮСУПОВ,
Калинин районидаги бўрдоқичилик комплекси ишчиси, партия ва меҳнат ветерани.

...ташаккури

БИР ОҒИЗ ШИРИН СЎЗ

Иссиқ жон иситмасиз бўлмас. Яқинда дардга чалиниб, шифокорларнинг ёрдамига эҳтиёж сездим. Мени район марказий касалхонасининг жарроҳлик бўлимига олиб боришди. Операциядан сўнг ўзимни яхши ҳис эта бошладим. Бўлим мудири, моҳир жарроҳ Акбарали Отахонов тезроқ соғайишим учун куч-ғайрати, билим ва тажрибасини аямади.

Мен бу инсоннинг камтар ва хушфеъллиги, эл саломатлиги йўлида қилаётган ишлари ҳақида кўп эшитгандим. Юзлаб беморлар унинг қўлида шифо топишган. Кексаю ёш номини ҳурмат билан тилга олади. Бўлимда даволанар эканман, бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим. Врач ва ҳамшираларнинг хизматидан барча миннатдор. Уларнинг муомаласи, илиқ сўзлари дардингни енгиллаштиради, қалбингга маънавий куч-қувват бағишлайди.

Эл бахтига омон бўлинг, саломатлик посбонлари!

М. УРАИМОВА,
Андижон область Бўз районидаги 17-мактаб ўқувчиси.

ПЕШКУ ХАБАРЛАРИ

ИБРАТ

Хўжаликлараро ирригация-мелиорация корхонаси ҳайдовчиси Фахриддин Қобилов белгиланган шахсий планини ошиғи билан бажариб, ўзаро мусобақада пешқадамлик қилаяпти. Қудратли «КаМАЗ» машинаси унинг тасарруфида. Ўтган ойда 1950 сўм ўрнига 4.809 сўмлик юк ташиб, топшириқни 246 фоизга уддалади. Серғайрат ҳайдовчи айни кунларда съездлар йилининг иккинчи ярми ҳисобига ишламоқда.

Корхонада бундай илғорлар кўп. Мавлон Файзиев, Ўктам Анваров, Жаҳон Чориев, Нурилла Ҳамроев каби механизатор, экскаваторчи, булдозерчи, скрейперчилар шулар жумласидан. Улар кунлик иш нормаларини бир ярим-икки бараварга уддалаб, коллектив ҳурматини қозонаётирлар.

ЖАДАЛЛИК БИЛАН

«Жонгелди» қоракўлчилик совхози марказида бунёдкорлик ишларига катта эътибор берилаяпти. Бу борада хўжалик раҳбари, область Совети депутати Турғунбек, Тулегенов, қурилиш инженери Қужатой Жўлмирзаевлар бош-қош.

Совхозда 130 квадрат метр уй-жой, ҳаммом қурилиши ниҳоясига етказилди. ФАП биносини тиклаш жадал олиб борилмоқда. «Облагропромстрой»нинг райондаги хўжаликлараро механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари қурилиш ишларини сифатли амалга оширмоқдалар. Абдурасул Абдуллаев прораблик қилаётган участка коллективи меҳнат мусобақасида пешқадам. Исмат Самадов, Ёри Шукуров, Ҳамид Султонов, Шомурод Шарипов, Зулфиддин Шаропов каби бинокорларнинг ғайрати таҳсинга лойиқ. Уларнинг ҳиммати билан ҳар ой 20—25 минг сўмлик иш бажарилаяпти.

ПЛАНДАН ОШИРИБ

«Облагромстрой»га қарашли 21-СПМКнинг Пешкудаги участкаси коллективи катта миқёсдаги ободончилик юмушларини амалга оширмоқда. Бу йил колхоз-совхозлар ҳамда район марказида ярим миллион сўм ҳажмида янги иншоотлар бунёд этиш режалаштирилган.

Биринчи кварталда пландаги 62 минг сўм ўрнига 84,5 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари уддаланди. Фрунзе номли колхозда болалар боғчаси, «Пешку» совхозида ҳаммом барпо этилди. Район марказида водопроводлаштириш, канализация ва бошқа ободончилик юмушлари давом эттирилмоқда.

С. ҚОДИРОВ.

...танқиди

САКСОВУЛЗОР НАЖОТ СЎРАЙДИ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ БУХОРО ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ДИҚҚАТИГА

Яқин ўтмишда Шофиркон ўрмон хўжалиги томонидан Ғиждувондан Қоракўл районигача юз километрдан зиёд «яшил қалқон» бунёд этилган эди. 1975 йилда саксовулзорларнинг умумий майдони 130.577 гектарни ташкил этарди. Бухоро воҳасининг экологик ҳолатини яхшилаш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, минг-минглаб одамлар саломатлигини сақлашда жуда катта наф берувчи бу дарахтзор турғунлик йилларида шафқатсизлик билан топталди. Катта ҳажмдаги майдонларни ўзлаштириш баҳонасида мазкур ерларнинг асосий қисми тортиб олинди. 1986 йилга келиб, ўрмон хўжалигининг умумий майдони 73.018 гектарга тушиб қолди.

Афсуски, саксовулзорларга бўлган шафқатсизлик ҳамон давом этмоқда. Қаровсиз қолган бойлик билан ҳеч ким жиддий шуғулланмаяпти.

Ўша майдонларнинг ўзлаштирилмай қолган қисмларида уруғдан ва томирлардан ёш саксовуллар ўсиб чиқаяпти. Аммо, хўжасизлик оқибатида ниҳолларга қирғин солиш тўхтамаяпти. Шуниси аниқки, бундан бир неча йил олдин хўжаликларга берилган ерларнинг кўп қисми яқин орада ўзлаштирилиши амримаҳол. Фикримни далиллайман: Свердлов районига қарашли «Дорожник» совхозига ажратилган 1.600 гектардан ҳозирги вақтга қадар бор-йўғи юз гектари ўзлаштирилди. «Октябрь 70 йиллиги» совхози ихтиёрига ўтказилган 7.500 гектар ернинг 1000 гектаридан фойдаланилаяпти, холос. Бошқа жойлардаги аҳвол ҳам шунга ўхшаш.

— Ўзлаштириш учун ўрмон хўжалигидан ажратиб олинган майдонлар ҳолатини ўрганиб чиқиб, шундай хулосага келдик, — дейди Шофиркон ўрмон хўжалиги директори Ҳ. Магдиев. — Ишни яхши йўлга қўйиш учун фойдаланмай ётган ҳамда саксовулзорлардан иборат 20.000 гектар ерни зудлик билан қайтариб олмоқ лозим. Шунингдек, йиллар давомида ўз ерларимиздан ташқари колхоз ва совхоз майдонларига ҳам саксовул экиб келганмиз. Уларнинг умумий майдони ҳозир 50 минг гектарни ташкил этади. Бу жойларда ёш ниҳоллар гуркираб ўсиб турибди. Афсуски, улар ўрмон хўжалигиники эмас, ниҳолларнинг ҳимоячиси йўқ. Айни дамда 120 километр узунликдаги янги Бухоро «яшил қалқони»ни тиклаш учун бутун куч сафарбар қилинган.

Ўрмончиларнинг куйиб-пишганича бор. Ахир, кўз ўнгимизда минглаб гектар қимматбаҳо саксовулзорлар йўқ бўлиб кетаверса-ю, бунга ҳеч кимнинг жони ачимаса!

СССР Олий Советининг яқинда қабул қилган «СССРда мулкчилик тўғрисида»ги қонунида Ер ва ер ости бойликлари, сувлар, ўсимлик, ҳайвонот дунёси шу территорияда яшовчи халқларнинг дахлсиз бойлигидир», дейилган. Ўрмонлар халқ бойлиги эканлиги СССР Конституцияси (Асосий қонун)да алоҳида таъкидланган. Лекин шунга қарамай; қумликлар орасидаги бойликнинг йўқолиб кетаётгани халқ депутатлари Бухоро область Совети ижроия комитети раҳбарларини сира ташвишга солмаяпти. Акс ҳолда ўрмон хўжалиги ходимларининг бир неча бор ёзма ва оғзаки мурожаатлари инобатга олинган, саксовулзорлар тақдири ижобий ҳал этилган бўларди.

С. МУХТОРОВ.

КПСС Устави лойиҳаси—муҳокамада

МУКАММАЛ БЎЛСИН

КПСС Устави лойиҳаси шу кунларда кенг муҳокама қилинмоқда. Сир эмас, аввалги Устав қайта қуриш ва демократиялаш талабларига жавоб бермай қўйган эди. Шу жиҳатдан олганда ҳозиргача режалаштириб келинган, партия ташкилотларида айтилган кўп таклифлар лойиҳа мазмунига сингдирилган. Унда партиядаги демократиялаш жараёни бир мунча кенгроқ ўз аксини топган. Жумладан, биринчи бобнинг 5-бандида шундай дейилган: «КПСС аъзолигига қабул қилиш пайтида ва партиядан чиқариш пайтида, агар йиғилишда ҳозир бўлганларнинг камида учдан икки қисми, мазкур ташкилот ҳисобида турганларнинг ярмидан кўпроғи қарорни ёқлаб овоз берган тақдирда, бу қарор ҳақиқий деб ҳисобланади». Бу фикр бизга маъқул бўлди. Сабаби, илгариги Устав бўйича мазкур ташкилот ҳисобида турганларнинг ярмидан кўпроғи иштирок этаётган бўлса, партия йиғилиши ҳақиқий ҳисобланарди (III бобнинг 22-банди). 1 бобнинг 10-банди бўйича партиядан чиқариш пайтида йиғилишда ҳозир бўлган коммунистларнинг камида учдан икки қисми қарорни ёқлаб овоз берса, бу қарор ҳақиқий деб ҳисобланиши айтилган. Шу бобнинг 4-бандида эса КПСС аъзолигига қабул қилиш худди шундай тартибда баён қилинган.

Ташкилот ҳисобида 100 коммунист бор, дейлик. Йиғилишда 55 коммунист иштирок этаяпти, яъни мазкур ташкилот ҳисобида турганларнинг ярмидан кўпроғи. Аввалги Уставнинг III боб, 22-банди бўйича йиғилишни очиш мумкин, у ҳақиқий деб ҳисобланади. Ана шу йиғилишда ҳозир бўлган 55 коммунистнинг камида учдан икки қисми, яъни ушбу вазиятда 37 ёки 38 коммунист қарорни ёқлаб овоз бериши билан КПСС аъзолигига қабул қилиш ёки партиядан чиқариш масаласи ҳал қилинарди. Ўйлаб кўринг, бу ерда қандай демократия ҳақида сўз бўлиши мумкин. 100 киши номидан 38 киши ёки озчилик қарор қабул қилади. Шу боисдан юқоридаги, кўпчилик ҳуқуқини ҳимоя қиладиган, партияга қабул қилиш ва партиядан чиқаришни чинакам демократик асосда бўлишини таъминлайдиган банд айни муддао.

Янги устав лойиҳасида бундай ўринлар кўплиги кишини қувонтиради. Шу билан бирга, муҳим ҳужжатнинг баъзи бандлари таҳлил ва тўлдиришларга муҳтож.

Аввало, муқаддима қисми, назаримизда, қайта ишлаб чиқилиши лозим. Унда партия ўз олдига қўяётган ва жамиятга тақдим этаётган, халқни даъват қилаётган пировард мақсадларни аниқ кўрсатиб ўтиш зарур. Лойиҳанинг 1 боб 5-банди олтинчи хат бошисида партия интизомини ва ахлоқ-одобини бузганлиги учун партия аъзоларига нисбатан жазо чораларини қўллаш мавҳум бўлиб қолган. Бизнингча, қачон ва қандай айби учун қанақа жазо чораси қўлланиши аниқ белгилаб қўйилиши керак. Акс ҳолда турли келишмовчиликлар, ўзбошимчаликлар келиб чиқиши эҳтимолдан холи эмас.

Бундан ташқари аъзолик бадалларини 3 ой давомида узрли сабабларсиз тўламаган коммунистларга нисбатан кўриладиган чорани ҳам шу бандга қўшиш зарур.

II бобнинг 13-бандида: «Шу билан бирга кўпчилик томонидан қабул этилган қарор ҳамма учун мажбурийдир» деган жумла бор. Бунга аниқлик киритилиши лозим. Яъни кўпчилик қанча эканлиги аниқ белгиланиши даркор. Бу жумла қуйидагича ёзилгани маъқул, деб ҳисоблаймиз: **«Шу билан бирга йиғилишда ҳозир бўлган коммунистларнинг камида учдан икки қисми, мазкур ташкилот ҳисобида турганларнинг ярмидан кўпроғи томонидан қабул этилган қарор ҳамма учун мажбурийдир».**

Янги Устав ҳар томонлама мукаммал, пишиқ-пухта ва аниқ бўлиши керак. Бизни ташвишлантираётган яна бир нарса, КПСС аъзолигига дуч келган ҳар қандай киши кириб қолишидан эҳтиёт бўлишдир. Лойиҳада айнан шундай талабчанлик етишмаётгандай. Яъни унинг КПССга кимлар аъзо бўла олиши айтилган 1-бандидаги биринчи жумла талабга жавоб бермайди. Уни қуйидагича тўлдириш керак: **«18 ёшга тўлган, партия Программаси ва Уставини эътироф этувчи, талабларини бажарувчи, унинг ташкилотларидан бирида ишловчи ва аъзолик бадалларини тўлаб турувчи СССРнинг ҳар бир онгли, фаол, партия ишига содиқ граждани КПСС аъзоси бўла олади».**

Лойиҳада «КПССга аъзолик коммунистга афзаллик бермайди...» дейилган. Дарҳақиқат, партияга аъзолик ҳеч қандай имтиёз бермаслигини таъкидлаш зарургина эмас, балки муҳим ҳам. Чунки, партияга бирон-бир шахсий манфаатни кўзлаб ёки юқори лавозимга эришиш илинжида ариза берадиганлар бўлмасин.

А. БОЛИБЕКОВ,
Р. ИСОҚОВ,
Тошкент Олий партия мактабининг тингловчилари.

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Тажриба шуни кўрсатадики, ветеринария хизматининг кўп сонли тармоғи колхозлар, совхозлар фермалари ва аҳоли қўлидаги молларни соғлом сақлашда кам самара бераяпти. Улар фавқулодда ҳолатларда эпчил ҳаракат қилиш учун етарли мосланмаганлиги сезилиб қолаяпти. Республика ветеринария хизматида кўпгина малакали чорва шифокорлари, юзлаб биринчи тоифадаги лаборатория ходимлари, ўнлаб фан докторлари ишлашади. Тармоқ кўпгина асбоб-анжомлар, дори-дармонлар, биологик препаратлар, турли бошқа воситаларга эга. Хуллас, чорва шифокорларининг бирлашиб, қовушиб ишлашларини ҳаётнинг ўзи тақозо этаяпти.

Бир ойдан ошаяптики, 19 кишидан иборат ташаббускор гуруҳ иш бошлади. Уларнинг сафида ушбу сатрлар муаллифи ҳам бор. Гуруҳимизда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоблари ва ветеринария шифокорлари, ветеринария бўлинмалари шаҳар ва областлар раҳбарлари, партия ва меҳнат оқсоқоллари, олимлар, бирлашмалар ҳамда муассасаларнинг чорва шифокорлари мавжуд.

Ташаббускор гуруҳ республика ветеринарлар ассоциацияси Устави ва программаси лойиҳасини ишлаб чиқди, уларни муҳокама қилиш ҳамда таклиф киритиш учун барча областларга жўнатди.

Май ойининг охири — июннинг бошларида ассоциациянинг асосий йўналишлари ва ташкилий жиҳатларини белгилайдиган, унинг уставини тасдиқлайдиган ҳамда раҳбар органларни сайлайдиган таъсис съезди чақирилиши кўзда тутилмоқда.

— Ассоциация тузилиши, — дейди паррандалар касалликларига қарши курашиш бўйича республика лабораторияси директори Ж. Сайфуддинов (бу киши ташаббускор гуруҳ раҳбари ҳамдир), — катта молиявий маблағ ва ташкилий куч-ғайрат талаб қилмайди. У ўз олдига республикада ветеринария ишини такомиллаштиришга йўналтирилган қатор юмушларни, шунингдек чорва шифокорлари илмий-амалий ютуқларни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этишлари учун куч-қувватни бирлаштиришни вазифа қилиб олган. Ассоциация хўжаликларга, ширкатларга ва аҳолига долзарб масалалар юзасидан ветеринария билимларини оммавий ахборот воситалари орқали оммалаштиришга ёрдам кўрсатади, чорва шифокорларини ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоя қилиш бўйича маслаҳатлар беради. Унинг таркибида юқори малакали мутахассислар ва олимларни бирлаштирган бир қанча соҳавий бўлимлар иш юритади.

Ўзбекистон ветеринарлар ассоциацияси — ихтиёрий, мустақил, идоралардан холи уюшма бўлиб у ўз Устави ва совет қонунчилигига таяниб иш юритади. Бунга ассоциациянинг Устави ва программасини тан олувчи ҳамда бу соҳада фаол иштирок этувчи ветеринария мутахассислари, пенсионерлар, шу соҳа факультетлари талабалари аъзо бўлишлари мумкин.

— Ветеринария ассоциацияси ўз программасини мазкур жабҳа хизмати билан узвий алоқада амалга оширади, — дейди Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети бош ветеринария бошқармаси бошлиғи Б. Саидқулов. — Айни пайтда чорва молларини соғломлаштиришнинг етилган муаммоларини ҳал этишда кўмаклашади. Бу Ўзбекистонда чорвачиликни янада ривожлантиришга кенг уфқ очади.

Т. ҒАНИЕВ.

СССР—умумий хонадонимиз

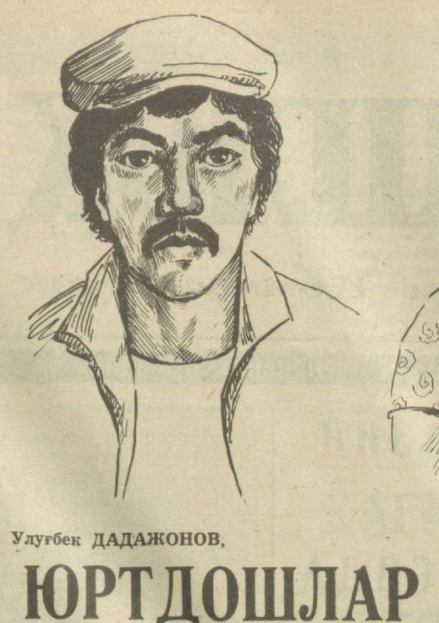

Улуғбек **ДАДАЖОНОВ,**

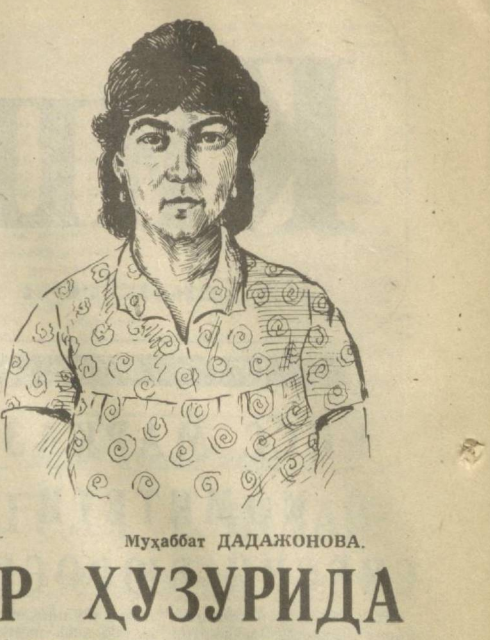

Муҳаббат **ДАДАЖОНОВА.**

ЮРТДОШЛАР ҲУЗУРИДА

Тажрибали рассом Берта Штин ўзининг иқтидорини, куч-ғайратини беш йиллик зарбдор қурилишларидаги шижоатли меҳнатни, оловқалб кишиларнинг орзу-интилишларини, эзгу мақсадларини тарғиб этишга бағишлаб келаяпти. У узоқ йиллардан бери шу мавзуда расмлар чизади, қалам тебратади. Ҳар сафар ижодий сафардан қайтгач, ўз таассуротларини тасвирлаб, редакциялар ҳукмига ҳавола этади. Қарийб ўттиз йилдан бери унинг асарлари газета ва журналлар саҳифаларида эълон қилинмоқда, бир туркумга бирлаштирилиб, китоблар ҳолида нашр этилган. Б. Штин бирмунча кексайиб қолган бўлишига қарамай ҳамон зарбдор қурилишларга боришни, у ердаги замондошларимиз билан мулоқотда бўлишни канда қилмайди. Ёшларга хос ғайрат-шижоати, ўз севган ишига бўлган эътиқоди кишининг ҳавасини келтиради, қатъиятли бўлишга ундайди.

«Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг йўлланмаси билан яқинда Новгород областига бориб, юртдошларимиз амалга ошираётган ишларнинг гувоҳи бўлган Б. Штин редакцияга ҳаяжон билан кириб келди. «Узновгородводстрой» трестига қарашли «Тошкент-9» ихтисослашган механизациялашган кўчма колоннаси коллективи ерларнинг заҳини қочириш, буталарни кесиб, янги экин майдонлари очиш, уй-жой ва маданий-маиший бинолар қуриш борасида диққатга сазовор ишларни амалга ошираётганлигини тўлқинланиб ҳикоя қилди. «Тошкент» совхозида сабзавотчилик ва чорвачиликни ривожлантириш йўлида адо этилаётган тадбирлар унда катта таассурот қолдирибди.

— Шу хўжалик учун қурилаётган иссиқхонада Улуғбек Дадажонов ва унинг турмуш ўртоғи Муҳаббатхон билан мириқиб суҳбатлашдик, — деб сўзини давом эттирди мўйқалам соҳибаси. — Бу оила қалб амри билан Андижон вилоятининг Ленин районидан Новгородга келиб, тўрт йилдан бери юртдошларимиз сафида Ноқоратупроқ ўлкани яшартиришда иштирок этаётган экан. Улар шу ерда фарзанд кўришибди. Улуғбек гидромеханизаторлик, сувоқчи, бўёқчилик сингари уч-тўрт ҳунарни пухта ўзлаштириб олганлиги туфайли барча топшириқларни зиёдаси билан адо этиб, ҳамкасбларига намуна бўлмоқда. Муҳаббат Дадажонова эса бўёқчилар бригадасининг илғорларидан саналади. Кўчма колонна коллективи тавсиясига мувофиқ уларнинг расмини чизиб келдим.

Б. Штин шундай дея юртдошлар ҳузурига қилган сафарининг маҳсулини кўрсатди. Уларни газетхонлар ҳукмига ҳавола этамиз.

С. ХЎЖАЕВ.

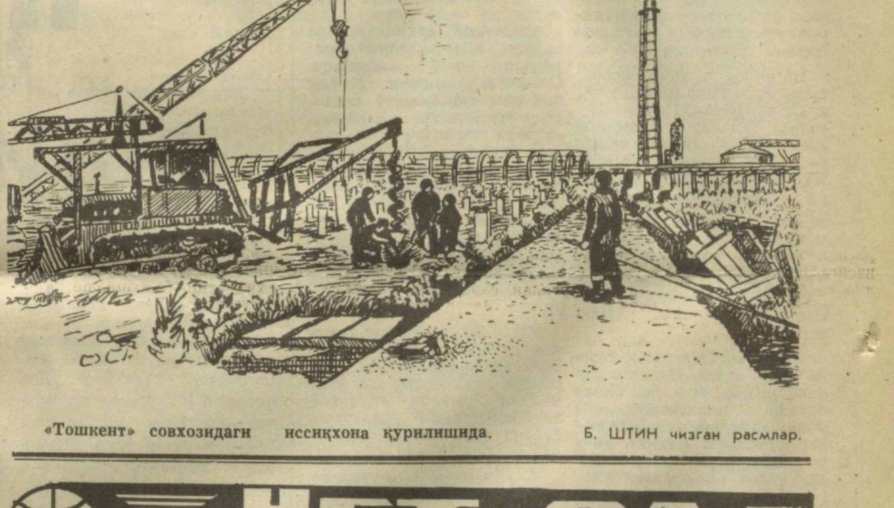

«Тошкент» совхозидаги иссиқхона қурилишида. Б. ШТИН чизган расмлар.

Иқтисодчилар нуқтаи назари

КЎЗА СИНДИРГАН АЗИЗМИ?

Мамлакатимизда амалга оширилаётган қайта қуриш жамиятимиз ҳаётининг барча жабҳаларида, шу жумладан, агросаноат комплексининг марказий бўғини — қишлоқ хўжалигида ҳам ўз ифодасини топмоқда. Яқинда қабул қилинган Ер тўғрисидаги қонун асослари бунинг ёрқин далилидир.

Агросаноат комплексини янада ривожлантириш юзасидан рўёбга чиқарилаётган ишлар биринчи навбатда совет кишиларини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни, яхшилашга қаратилган бўлиб, КПСС XXVII съезди, Марказий Комитетнинг кейинги пленумлари қарорлари ва агросаноат комплекси меҳнат коллективларига мактуб (1987 йил, декабрь) ана шу мақсадларни кўзда тутади.

Аграр соҳани қайта қуриш мураккаб жараёнки, у ишлаб чиқариш кучларини ҳам, ишлаб чиқариш муносабатларини ҳам ўз ичига олади. Бу ҳол иқтисодий ўсишнинг интенсив омилларидан кўпроқ фойдаланишни, ҳар бир тармоқ ва минтақанинг ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган ҳолда ресурсларни тежайдиган технологияни қўлланишни, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги шаклларини ўзлаштиришни, деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ жамики масалаларни ечишга эса тежамкорлик билан ёндашишни тақозо этади. Маҳсулот етиштиришни жадал кўпайтиришнинг имкониятлари хилма-хил. Уларнинг баъзилари шундоққина кўз ўнгимизда турибди, айримларини қидириб топиш эса чуқур таҳлилни талаб қилади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириладиган агросаноат бирлашмалари, совхозлар ва колхозларда эса ишлаб чиқариш резервларининг мавжудлиги улардаги иқтисодий кўрсаткичлар: ялпи маҳсулот, даромад, соф фойда, меҳнат унумдорлиги, техникалардан фойдаланиш самарадорлиги, хом ашё таннархи ва рентабеллик даражасида намоён бўлади. Лекин кейинги йилларда буларни таҳлил қилиш, фойдаланилмаган имкониятларни қидириб топиш ҳамда хўжаликлар самарадорлигини кўтаришга кўпчилик область ва районларнинг раҳбарлари ҳам, мутахассислари ҳам етарли даражада эътибор бермай қўйдилар. Натижада ўнлаб йиллар давомида ташкил этилган агросаноат бирлашмалари, колхозлар ва совхозлар янада ривожланиш ёки олға силжиш ўрнига иқтисодий жиҳатдан камқувват хўжаликларга айланиб қолмоқда. Буни Янгийўл ноҳиясидаги хўжаликлар мисолида кўриш мумкин.

Усмон Юсупов номли боғдорчилик ва узумчилик агросаноат бирлашмаси 1962 йилда бир нечта камқувват колхозларни бирлаштириш асосида ташкил этилган. 1963 йилнинг январь ойидан бошлаб 1971 йилгача унинг таркибида 6 та совхоз тузилди. 1972 йилда эса бирлашмага Янгийўл шаҳридаги вино ва консерва заводлари ҳам қўшиб берилди. Бундан мақсад «Янгийўл», «Халқобод», «Янгиобод», Энгельс номли, Тимирязев номли, Навоий номли совхозларнинг мева, узум ва сабзавот маҳсулотларини жойларда қабул қилиш, қайта ишлаш ҳамда сотишни осонлаштириш, неъматларнинг бузилишига йўл қўймаслик, шу тариқа мазкур хўжаликларнинг иқтисодиётини кўтариш эди. Зеро, бирлашма асосчиси, партия ва давлат арбоби Усмон Юсуповнинг олижаноб режаларидан бири Тошкент ва Янгийўл шаҳарлари аҳолисини бутун йил давомида мева, узум, сабзавот ҳамда турли хил шарбатлар ва консерва маҳсулотлари билан таъминлаш эди.

Бундай кенг миқёсли вазифа 1987 йилгача тўғри амалга оширилди. Натижада 6 та совхознинг ялпи пул даромади 1986 йил якунида 15,1 миллион сўмга етди. Рентабеллик даражаси 15—18 фоизни ташкил этди. Заводларда 54—55 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу ҳол ижтимоий муаммоларни ҳал этишга имкон берди. Халқобод посёлкасида спорт комплекси, 5 минг ўринли стадион, 100 ўринли меҳмонхона қурилди. 700 ўринли маданият саройи ишга туширилди. Совхозларнинг марказий қўрғонларида эса 12 миллион сўмлик уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари, 20 дан зиёд магазин, новвойхона, бошқа маданий-маиший бинолар барпо этилди. 5 минг тоннадан зиёд қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сақланадиган музхона тикланди. Боғлар 4274 гектарга, токзорлар 1064 гектарга етди.

Бироқ агросаноат бирлашмасини кенгайтириш, янада иқтисодий жиҳатдан бақувват коллективга айлантириш ўрнига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва ҳукуматининг 1987 йил 14 январдаги 25-қарорига биноан у тарқатиб юборилди. Бунга «Бирлашма ҳудуди катта, иш ҳажми кўп, уни бошқариш қийин, шу сабабли совхозларга мустақиллик бериш керак» деган фикр асос қилиб олинди.

Кейин нималар бўлди, дерсиз? «Халқобод» ва «Янгийўл» совхозлари таркибида Усмон Юсупов номли боғдорчилик-узумчилик комбинати тузилиб, у иккита завод қаторида Тошкент области агросаноат бирлашмаси ихтиёрига берилди. 4 та совхоз (Энгельс номли, Тимирязев номли, Навоий номли, «Янгийўл», Янгийўл район агросаноат бирлашмаси тасарруфида қолдирилди. Бирлашмага бўйсинувчи 496-ва 2-ПМК, 2-ТОСС эса қурилиш ташкилотларига ўтказилди.

1989 йилнинг апрель ойида «Ташплодоовошчпром» ташкил этилгач, Усмон Юсупов номли боғдорчилик-узумчилик комбинати унинг ихтиёрига берилди. Бундай «қайта қуриш» кўпга чўзилмади. Комбинат аввал республика бўйича мева, узум ва сабзавот маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳамда уни сотиш билан шуғулланувчи «Ўзбекистон» бирлашмасига, сўнгра 1989 йилнинг июлидан бошлаб Тошкент шаҳар агросаноат бирлашмаси тасарруфига берилди.

Кўриниб турибдики, номлари қайд этилган янги ташкилот ва агросаноат бирлашмаларининг бошқарув органлари ташкилий жиҳатдан ҳали охиригача етгани йўқ. Натижада дала неъматлари етиштирувчи хўжаликлар йўл қўйилаётган камчиликлар ва ишлаб чиқаришга тааллуқли бошқа масалаларни ҳал қилиш юзасидан кимга мурожаат қилишни билмай сарсон бўлмоқдалар. Негаки, қайтадан тузилган ўша ташкилот ва бирлашмаларда 4—5 ойлаб вақт ташкилий ишлар ва кадрларни танлашга сарфланиб, маҳсулотларни ишлаб чиқариш, планлаштириш ва назорат қилиш сусайиб кетмоқда. Масалан, вино ва консерва заводлари хом ашёни асосан Усмон Юсупов номли боғдорчилик ва узумчилик комбинатидан олади. Бироқ уларнинг ишлаб чиқариш якунлари ва молиявий ҳисоботлари тўғридан-тўғри область агросаноат уюшмасига топширилади. Табиийки, бу ерда иқтисодий кўрсаткичлар юзаки кўриб чиқилади. Корхоналарнинг хом ашё билан таъминлаш даражасига эътибор берилмайди.

Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмаси ташкил этилганда боғдорчилик ва узумчилик билан бирга чорвачиликни ҳам ривожлантириш режалаштирилган, бунинг учун озуқа етиштиришда «Янгиобод» совхозининг майдонларидан фойдаланиш назарда тутилган эди. Бироқ бу хўжалик район агросаноат бирлашмаси ихтиёрига ўтказилаётганда комбинатдаги 600—700 бош қорамолни ем-хашак билан таъминлаш ҳисобга олинмади. Ёки бошқа мисолни олайлик. Юқорида айтилганидек, олтита совхознинг маҳсулотларини қишда сақлаш мақсадида 5000 тонна ҳажмли музхона қурилган эди. Хўжаликлар Янгийўл агросаноат бирлашмаси тасарруфига ўтганидан сўнг, яъни 1987—1988 йилларда улар музхонага умуман маҳсулот бермай қўйдилар. Натижада музхона бўш қолмоқда. Ишчи ва хизматчилар эса республикамизнинг турли областларига бориб, қишга сақлаш учун мева-чева қидиришга мажбур бўлишаяпти.

Бизнинг фикримизча, планлаштириш шундай йўлга қўйилиши керакки, район ҳудудидаги барча совхозлар ва колхозларда етиштирилган мева, узум ва бошқа маҳсулотлар фақат комбинатнинг музхонасига топширилсин! Шундагина ундан тўласинча фойдаланиш мумкин.

Ҳозир мева ва узум етиштиришдаги асосий хатолардан бири шуки, юқори ташкилотлар план топшириқлари ва иқтисодий кўрсаткичларни белгилашда ҳар бир хўжаликнинг имкониятини ҳисобга олмаяпти. Молиявий режа кўрсаткичлари йил давомида бир неча марта ўзгартирилмоқда. Бундан ташқари, комбинат мутахассислари қайси юқори ташкилотнинг топшириқларини асос қилиб олишда қийинчиликларга дуч келишаётир. Чунки ихтисослашган совхозлар территория жиҳатидан Янгийўл район ижроия комитетига қарасалар-да, уларга Тошкент шаҳар агросаноат комитети раҳбарлик қилади. Шунга кўра, план кўрсаткичлари ҳам шу икки ташкилот томонидан тузилади. Оқибатда маҳсулот ишлаб чиқариш билан сотиш ўртасида номувофиқлик вужудга келмоқда.

Яна бир муаммо хусусида. Сўнгги йилларда давлат харид планлари давлат буюртмаси деб аталаяпти. Бу барибир масала моҳиятини ўзгартирмайди. Қишлоқ хўжалик корхонаси зиммасига халқимизни озиқ-овқат билан, саноатни эса хом ашё билан таъминлаш вазифаси юклатилган. Бироқ амалда жамики маҳсулотлар етиштириш фақат давлат плани (буюртмаси) асосида бўлмоқда. Бунда ҳам хўжаликларнинг мавжуд имконияти тўғри ҳисобга олинмаган ҳолда иш юритилаяпти. Ана шу камчиликларнинг олдини олиш ҳамда келажакда унинг содир бўлишига йўл қўймаслик учун колхоз ва совхозларга тўла мустақиллик бериш, давлат буюртмасини фақат қуйидан белгилаш зарур. Айни пайтда хўжаликларни улар бераётган маҳсулотлари турига ва миқдорига қараб қурилиш материаллари, ҳар хил жиҳозлар, идиш ҳамда бошқа нарсалар билан таъминлаш кўзда тутилиши лозим. Ўшанда боғ ва дала неъматлари тегишли ташкилотларга сифатли етказиб берилади, аҳолининг янги мева, узум, сабзавот ва полиз маҳсулотларига бўлган талаби қондирилади.

Бундай катта вазифани амалга ошириш учун, бизнингча, яна қуйидаги муаммолар биринчи навбатда ҳал қилиниши керак. Совхозлардаги мавжуд боғлар ва токзорлар яхши ҳолатга келтирилиши, уларнинг ҳосилдорлиги кўтарилиши, эскиларини таъмирлаш жадаллаштирилиши ва янгилари барпо этилиши; иккинчидан, Янгийўл ноҳиясининг мева, сабзавот, полиз маҳсулотлари ва картошка етиштиришга ихтисослашуви тезлаштирилиши: учинчидан, Усмон Юсупов номидаги комбинат музхонасидан самарали фойдаланиш мақсадида райондаги барча совхозлар ва колхозларда етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини келишилган баҳода унга топшириш амалга оширилиши; тўртинчидан, консерва заводи ва қайта ишлаш цехларининг қуввати оширилиши; ниҳоят Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмаси қайтадан тикланиши, унинг олдинги мавқеига эришишига ёрдам кўрсатилиши ва комбинатнинг спорт комплекси, санъат саройи область маданият бошқармаси ихтиёрига берилиши лозим.

М. АҲМАДЖОНОВ,
Янгийўл ноҳиясидаги Калинин номли колхоз правлениесининг раиси, иқтисод фанлари номзоди.

А. ИБРОҲИМОВ,
Усмон Юсупов номли боғдорчилик ва узумчилик комбинати бош директорининг ўринбосари, иқтисод фанлари номзоди.

ХУШХАБАРЛАР

ЭКИШ ТУГАЛЛАНДИ

«Боғот» совхозининг пахтазорларидан экиш агрегатлари чиқиб кетди. Хўжалик энг яхши агротехника муддатларида Хоразм областида биринчи бўлиб ана шу муҳим кампанияни ниҳоясига етказди. Икки ҳафта мобайнида 750 гектар майдонга чигит экиб бўлинди.

Агрегатлар пухта ишлагани ҳамда одамлар — механизатор ва экувчиларнинг яхши тайёргарлик кўрганлиги ишни мўлжалланган муддатда бажариш имконини берди. Кампания чоғида нософзликлар туфайли иш тўхтаб қолмади, экипажлар уруғлик ва ёнилғини, овқатни кутиб вақтни бой бермадилар. Механизаторлар уч сменалаб меҳнат қилишди, айрим экипажлар бир кунда йигирма гектар майдонгача ерга уруғ қадашди.

«Бағот» совхози — шоликор хўжалик. Шунинг учун ҳам коллектив ана шу экинни экишга фаол тайёргарлик кўрмоқда. Агротехника шартларига кўра иккинчи экиш мавсуми бир ҳафтадан кейин бошланади. Бу ерда минг гектар майдонга шоли экилади.

ЧЎЛ САБЗАВОТИ

Зарбдор район марказининг 410 гектарли участкасига сув чиқара бошлаган насос станцияси Жиззах чўлини ўзлаштиришнинг сифат жиҳатдан янги босқичи рамзи бўлиб қолди. Мазкур майдон чўлда барпо этилган сабзавотчилик хўжалигига қарашлидир. Ҳозиртача бу ерда карам, помидор экилди, картошка, лавлаги сабзи, бодринг учун майдонлар ажратилди.

Кейинчалик янги совхоз майдонлари кенгайтирилиши билан бу ердан Зарбдор районигагина эмас, областнинг бошқа районларига, шунингдек Жиззах шаҳрига ҳам витаминли маҳсулот жўнатиб турилади.

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

КУАЛА-ЛУМПУР. ТАСС мухбири Михаил Циганов хабар қилади: совет халқ таълими соҳасини замонавий электрон-ҳисоблаш техникаси билан таъминлаш, Малайзия моддий-техника негизига таянган ҳолда, фан-техника тараққиётидан фойдаланиб ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар жаҳон бозорига чиқишини таъминлаш керак. Янги Совет—Малайзия қўшма корхонаси — «Мелавар орбит» ўз олдига ана шундай мақсадни қўйган. Бугун Куала-Лумпурда мазкур корхонани ташкил этиш нияти тўғрисидаги битим имзоланди. Ҳужжат уни икки мамлакат ҳукумати тасдиқлаганидан сўнг кучга киради.

Янги қўшма корхона космик радиоэлектроника соҳасида фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, шунингдек уларни жаҳон бозорларида сотиш билан ҳам шуғулланади. Ишлаб топилган фойда Малайзиядан СССР халқ таълими соҳаси учун шахсий компьютерларнинг комплектловчи қисмларини харид қилишга сарфланади. Совет Иттифоқида ана шу ЭҲМларни йиғиб тайёрлаш йўлга қўйилади.

Ривожланаётган Малайзиядаги бу корпорация ракета-космик техникаси ва радиоэлектроника соҳасида ўз ишланмалари билан жуда машҳур бўлган конструкторлик бюросига нима сабабдан шерик қилиб олинди? Гап шундаки, Жануби-Шарқий Осиёда жойлашган мазкур давлат АҚШ ва Японияндан сўнг ярим ўтказгичли ўта ихчам схемаларни ишлаб чиқаришда ва уларни бутун дунёга экспорт қилишда учинчи ўринда туради. Бундай қисмларсиз ҳозир компьютернигина эмас, айни вақтда замонавий радиоприёмникни ҳам йиғиш мумкин эмас. Бизни ҳар икки мамлакат кўп миллатли бўлганлиги ҳам бирлаштириб турибди. Бинобарин, ўқув юртларида информатикани жорий этиш учун программавий таъминот ишланмалари соҳасида олдимизда бир-бирига ўхшаш тил муаммолари турибди.

МИНИСТРЛИК ТУГАТИЛДИ

УЛАН-БАТОР. ТАСС мухбири Дугар Санжиев хабар қилади: бугун МХР Буюк халқ хурали президиумининг фармони билан Монголияда жамоат хавфсизлиги министрлиги тугатилди, деб хабар беради «Унэн» газетаси.

МХР Буюк халқ хурали президиумининг раиси П. Очирбат МХР жамоат хавфсизлиги министри генерал-лейтенант А. Жамсранжавни идора тугатилиши муносабати билан эгаллаб турган лавозимидан бўшатиш ҳақидаги фармонга имзо чекди.

Собиқ жамоат хавфсизлиги министри А. Жамсранжавнинг ТАСС мухбирига маълум қилишича, мамлакат Министрлар Совети қарамоғида иккита мустақил идора: халқ милицияси бошқармаси билан давлат хавфсизлиги бошқармаси тузилади.

ЯНГИ АЭРОПОРТ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йоркдан 60 миля шимолда гражданларни ташийдиган янги халқаро Стюарт аэропорти расмий равишда очилди. Аэропорт 1982 йилда қурилган бўлиб, ундан АҚШ Транспорт министрлиги ҳарбий мақсадларда фойдаланар эди. Стюарт аэропорти — Қўшма Штатлардаги энг катта аэропортлардан биридир. Унинг умумий майдони 4 минг гектардан ошади. Федерал ҳукумат аэропорт вазифасини ўзгартириш ва ғоят замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш учун 30 миллион доллардан ортиқ маблағ сарфлади.

Ҳозир АҚШнинг энг катта шаҳрида ҳаво йўли орқали юк ташиш учта аэропортда — Кеннеди, Ла Гардия ва Нью-Йорк аэропортларида амалга оширилмоқда. Кейинги йилларда ҳаво йўл орқали саёҳат қилишни хоҳловчилар кўпайганлиги муносабати билан бу аэропортлар ўз вазифаларини уддалай олмай қолди. Стюарт Нью-Йоркнинг тўртинчи аэропорти бўлиб, у ерда асосий ички ва ташқи рейсларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

ТАЛАБАЛАРГА МЕРОС

ЛОНДОН. (ТАСС). Буюк Британиянинг машҳур собиқ балеринаси ва киноактрисаси Кэтлин-Таъчи-Моррис ўз оиласининг Норт-Карри деган жойдаги (Сомерсет графлиги) қадимги қўрғонини СССР ва Шарқий Европа мамлакатлари студентларига мерос қилиб қолдириш ниятида эканлигини айтди.

ЭТА агентлигининг хабар беришича, тинчлик учун фаол курашчи, 50-йилларда «умумжаҳон миқёсида қуролсизланиш учун курашувчи аёллар» ташкилотига асос солган 93 яшар Кэтлин Таччи-Моррис қўрғон Буюк Британияда ўқиётган чет эллик талабалар учун ўзига хос халқаро марказ бўлиб қолишини истайди.

Буюк Ғалабанинг 45 йиллигига

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҚАРОР ҚИЛАДИ

СССР Министрлар Совети «Улуғ Ватан урушида Совет халқи Ғалабасининг 45 йиллигини байрам қилиш билан боғлиқ тадбирлар тўғрисида» қарор қабул қилди. Мана шу санага тайёргарлик ва уни байрам қилиш мамлакатни ҳар томонлама янгилаш, қайта қуриш вазифаларини рўёбга чиқариш белгиси остида ўтказилади.

Иттифоқдош ва Автоном Республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари Улуғ Ватан уруши ветеранлари, Ватан учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган жангчиларнинг ота-оналари ва бевалари, уруш пайтида фидокорона меҳнат қилган мамлакат ичкариси меҳнаткашлари — ғалабани таъминлаган барча кишилар тўғрисида ғамхўрликни кучайтиришлари лозим.

Қарорда Улуғ Ватан уруши ёдгорликларини, қардошлик мозорларини, Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчилари, партизанлар, яширин иш олиб борган жангчиларнинг қабрларини тартибга келтириш, ҳамма жойда умумиттифоқ хотира китобини ташкил этишга оид ишларни кучайтириб юбориш кўзда тутилади.

СССР Министрлар Совети Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронларининг пенсия таъминотини яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилди. 1990 йилнинг 1 октябридан бошлаб гражданларнинг пенсия таъминоти тўғрисидаги СССРнинг янги қонуни кучга киргунга қадар ҳукумат қарори билан уларга белгиланган пенсияларнинг барча турлари ушбу қарорда бошқача кўзда тутилмаган бўлса, амалдаги энг кўп миқдор чекланмаган ҳолда қарилик учун берилаётган энг кам пенсиянинг 25 фоизи миқдорида кўпайтирилади.

Пенсияларнинг қуйидаги энг кам миқдорлари белгиланади:

Муддатли хизмат оддий состави ҳарбий хизматчиларидан уруш ногиронларига: биринчи ва иккинчи группа ногиронлиги бўйича — «Аҳоли пенсия таъминотини ва унга социал хизмат кўрсатишни яхшилашга оид шошилинч тадбирлар тўғрисида»ги СССР қонунида кўзда тутилган қарилик пенсиясининг 150 фоизи, учинчи группа ногиронлиги бўйича — 75 фоизи;

Муддатли хизмат сержантлари, старшиналари, ефрейторлари ва катта матросларидан уруш ногиронларига муддатли хизмат оддий состави ҳарбий хизматчилари ногиронлари учун кўзда тутилган тегишли энг кам миқдорнинг 110 фоизи, муддатдан ташқари хизмат прапоршчиклари, мичманлари ва ҳарбий хизматчилари, ички ишлар органлари кичик бошлиқлари ва оддий состави аъзоларидан уруш ногиронларига 120 фоиз ҳамда ички ишлар органлари офицерлар состави ва бошлиқлар состави (кичик бошлиқлардан ташқари) аъзоларидан уруш ногиронларига 130 фоиз миқдорида белгиланади.

Мазкур қарорга мувофиқ, ногиронлик пенсияларини олаётган Ватан уруши ногиронларига агар улар ушбу қонунга мувофиқ катта миқдорда пенсиясини ошириш ҳуқуқига эга бўлмасалар, бу пенсиялар ойига 20 сўм кўпайтирилади.

Уруш ногиронлари учун белгиланган қарилик ва кўп йиллик хизмати учун пенсиялар (СССР Мудофаа министрлиги, СССР Ички ишлар министрлиги ва СССР Давлат хавфсизлиги комитети белгилайдиган пенсиялар) миқдори ногиронликнинг тегишли группаси бўйича энг кам пенсия миқдоригача оширилади; уруш ногиронлари оладиган пенсияларнинг бошқа турлари ҳам шу миқдорда кўпайтирилади.

Биринчи группа уруш ногиронларига уларни парвариш қилиш учун қўшимча ҳақ миқдори ногиронлик пенсиясига ойига 70 сўмгача кўпайтирилади. Ўзгаларнинг ёрдамига муҳтож бўлган иккинчи группа уруш ногиронларини парвариш қилиш учун ногиронлик пенсиясига қўшимча ҳақ тўлаш кўзда тутилади; уруш қатнашчилари бўлган ишлаб турган пенсионерларга пенсиялар иш жойидан қатъи назар олаётган иш ҳақи назарда тутилмай тўла ҳажмда тўланади.

1990 йилнинг 1 июлидан бошлаб Ватан уруши ногиронларининг хоҳишига кўра, уларга санаторий ёки дам олиш уйига бериладиган йўлланма ўрнига икки йилда бир марта унинг ҳақини: биринчи ва иккинчи группа уруш ногиронлари учун 100 сўм миқдорида, учинчи группа уруш ногиронлари учун 80 сўм миқдорида тўлашга қарор қилинди. 1989—1990 йиллар учун йўлланмалар ҳақи 1990 йилда тўланади.

Шу йилнинг ўзидаёқ Улуғ Ватан уруши қатнашчиларини таъминлаш учун 50 мингта енгил автомобиль, жумладан, «Запорожец» автомобилини бепул олиш ҳуқуқига эга бўлган уруш ногиронларига бериш учун 32 мингта шундай машина ажратилади. Кўриш қобилияти яхши бўлмаган ёки ҳар иккала қўлидан ажралган биринчи группа Улуғ Ватан уруши ногиронларига шундай автомобилни бепул олиш ҳуқуқи берилади. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ҳар йили ажратиладиган фондлар доирасида уруш ногиронларининг хоҳишига кўра бепул бериладиган «Запорожец» автомобили пулини бирга ҳисоблаб, бошқа маркадаги автомобилларни сотиш ҳуқуқи берилади.

Ҳукумат қарорига биноан шу йил 1 июлидан бошлаб Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига шаҳар атрофидаги темир йўл ва сув транспортида ҳамда шаҳар маршрутларидаги автобусларда, биринчи группа уруш ногиронларининг сафарида ҳамроҳлик қилувчи кишига эса шаҳар пассажир транспортининг барча турларида (таксидан ташқари) ва истиқомат жойи маъмурий райони доирасидаги қишлоқ жойларда умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортида (таксидан ташқари) бепул қатнаш ҳуқуқи берилди.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига, уларнинг хоҳишига кўра, темир йўл қатнови бор ёки йўқлигидан қатъи назар, темир йўл, шунингдек сув, ҳаво ёки шаҳарлараро автомобиль транспортида икки йилда бир марта бепул бориб-келишга ёки йилига бир марта қатнов ҳақининг ярми тўланиб, транспортнинг ана шу турларида қатнашга рухсат берилди.

1943 йилнинг 18 январидан 1944 йилнинг 27 январигача Ленинград шаҳри корхоналари, муассасалари ва ташкилотларида ишлаган ҳамда «Ленинград мудофааси учун» медали билан мукофотланган гражданларга шу йилнинг 1 июлидан бошлаб КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ленинград қамали даврида шаҳар корхоналари, муассасалари ва ташкилотларида ишлаган ҳамда «Ленинград мудофааси учун» медали билан мукофотланган гражданларга Улуғ Ватан уруши қатнашчилари учун белгиланган имтиёзларни жорий этиш тўғрисида»ги 1985 йил 14 май 416-сон қарорида кўзда тутилган имтиёзлар жорий этилади.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашлари ҳамда корхоналар ва ташкилотлар меҳнат коллективлари кенгашлари иштирокида уруш қатнашчилари, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилалари, мамлакат ичкариси меҳнаткашлари турмуш шароитини яхшилаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар кўриш таклиф этилди. Жойлардаги мавжуд маблағлар ҳисобига гражданларнинг ана шу категорияларига давлат пенсияларининг барча турларига қўшимча ҳақ тўлаш ҳамда уларга бошқа хил моддий ёрдам бериш; медицина хизмати кўрсатиш, уй-жой майдонлари, коммунал хизматлар, жамоат транспортида қатнаш ҳақини тўлаш юзасидан имтиёзлар белгилаш; ёқилғи, ветеранлар учун зарур бўлган саноат моллари, маданий-маърифий ва театр-томоша муассасаларига кириш учун билетлар нархини қисман ёки тўлиқ тўлаш, ўз қарамоғидаги спорт-соғломлаштириш комплексларидан, дам олиш уйлари, пансионатлар, санаторийлардан фойдаланиш чоғида имтиёзлар бериш; ветеранларга социал ёрдамнинг хилма-хил турларини ривожлантириш таклиф этилди.

СССР ҳукумати иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари зиммасига коммунал квартираларда яшовчи ёлғиз уруш қатнашчиларини 1990-1992 йиллар давомида алоҳида шинам уй-жойлар билан таъминлашга оид чоралар кўриш вазифасини юклади.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, СССР Давлат қурилиш комитетига, СССР Давлат план Комитетига, СССР Моддий-техника таъминоти давлат комитетига ва Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига уруш ветеранлари учун қурилаётган госпиталлар белгиланган муддатларда ишга туширилишини таъминлаш, уларни энг янги медицина ускуналари ва аппаратлари билан жиҳозлаб, моддий-техника базасини замонавий талабларга мувофиқлаштириш вазифаси топширилди.

УЙҒУН (Раҳматулла Отақўзиев)

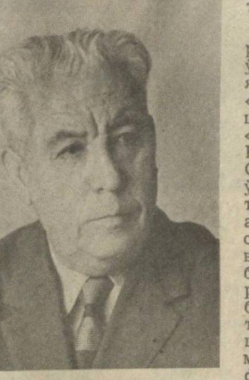

Ўзбек совет маданияти оғир жудоликка учради. Таниқли ўзбек адиби, Ўзбекистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси Уйғун (Раҳматулла Отақўзиев) узоқ давом этган касалликдан сўнг 85 ёшида вафот этди.

Уйғун 1905 йилда Қозоғистон ССРнинг Чимкент областидаги Марки шаҳрида туғилди. Тошкент педтехникумини туғаллади, сўнгра Самарқанд педагогика институтида ўқиди.

Уйғун 20-йилларнинг ўрталарида шоир сифатида адабиётга кириб келди. Ўшандан буён 65 йил давомида ўзбек ва рус тилларида «Давр қувончи», «Иккинчи китоб», «Қуёш мамлакатида», «Ғалаба қўшиғи», «Ватан ҳақида шеърлар», «Ўзбекистон» каби ва бошқа 30 дан ортиқ шеърий тўпламлари чиқарилди. «Жонтемир» поэмаси ҳамда шоирнинг «Қўшиқ», «Тонг» лирик шеърлари адабиётимиз тарихида алоҳида ўрин тутади.

Уйғун ўзининг кўп қиррали ижодий фаолиятида ўндан ортиқ драма асарлари яратди. «Ҳаёт қўшиғи», «Навбаҳор олтинкўл», «Алишер Навоий», «Парвона», «Ҳуррият», «Парвоз», «Абу Райҳон Беруний», «Ибн Сино», «Зебуннисо» ҳамда ўзбек драматургиясининг олтин фондига кирган бошқа асарлар ана шулар жумласидандир. У «Алишер Навоий», «Ленин йўлланмаси билан» фильмлари сценарийсининг, биринчи ўзбек балети «Гуландом» либреттосининг, бир қанча публицистик ва адабий-танқидий мақолаларнинг муаллифидир.

Уйғун Шекспир, Пушкин, Толстой, Чехов, Шевченко ва бошқа классикларнинг асарларини таржима қилди.

Шоирнинг олдин уч жилдлигига, сўнгра олти жилдлигига киритилган назм ва драма асарлари ўзбек китобхонларининг қимматбаҳо мулкига айланди. Партия ва ҳукумат таниқли шоир ва драматургнинг адабиёт соҳасидаги хизматларини юксак баҳолади. Уйғун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, иккита Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Халқлар дўстлиги, Октябрь революцияси, «Ҳурмат Белгиси» орденлари, бир қанча медаллар билан тақдирланган. Унга «Ўзбекистон халқ шоири», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвонлари берилган.

Таниқли ўзбек адиби Раҳматулла Отақўзиев — Уйғуннинг номи ва асарлари қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

И. А. Каримов, Д. Д. Берков, П. В. Догонкин, М. И. Иброҳимов, А. С. Ефимов, А. И. Икромов, С. Мамарасулов, Ш. Р. Мирсаидов, Р. А. Попов, Ж. Ҳ. Ҳамидов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, А. И. Фозилбеков, Ш. С. Зиёмов, С. Азимов, С. Аҳмад, Р. Бобожон, Э. Воҳидов, Ҳ. Ғулом, Зулфия, С. Эшонтўраева, Т. Қаипбергенов, П. Қодиров, М. Қаюмов, Мирмуҳсин, А. Орипов, Н. Раҳимов, И. Раҳим, И. Султонов, Шукрулло, А. Удалов, Яшин, О. Ёқубов.

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

ЭРТАНИНГ ТАШВИШИ

Талингандум қишлоғига оқшом чўкди. «Лола» болалар боғча-яслисида иш куни ниҳоясига етди. Ота-оналар фарзандларини олиб уйларига ошиқишаяпти. Аммо Янги ҳаёт қишлоқ Советининг депутати Ҳосият Расулованинг иш куни тугагани йўқ. У Ленин номли колхоз правлениеси идорасида жойлашган қабулхонасига шошаяпти. Кўп йиллардан буён боласини боғчага жойлаштириш учун навбатда турган Ҳамдамова, Ўринова, Латипова сингари оналарга кўмаклашиш, сайловчилар томонидан берилган наказ — боғча яслини кенгайтириш, теварак-атрофни кўкаламзорлаштириш каби юмушларни амалга ошириш зарур.

У ўтган чақириқда ҳам қишлоқ Советининг фаол депутати сифатида сайловчилар назарига тушган эди. Уларнинг таклиф ва мулоҳазалари, орзу-истакларини рўёбга чиқаришда астойдил жон куйдирганлиги туфайли уни яна маҳаллий бошқарув маҳкамасига мухтор вакил этиб сайладилар.

Тиниб-тинчимас аёл сайловчилар ишончини оқлаш йўлида тинимсиз изланаяпти. У доимий боғча-яслини илгариги олти ёшлилар синфи ҳисобига кенгайтирди. Олти ёшли ўқувчилардан бир гуруҳи Некрасов номли ўрта мактабга кўчирилди. Янгиси очилиб, 30 нафар кичкинтой жалб этилди. Натижада илгари ишламайдиган 25 нафар аёлни ижтимоий фойдали меҳнат билан банд этиш имконияти вужудга келди.

Шу кунларда у бутун диққат-эътиборни боғча-ясли атрофини ободонлаштириш, спорт майдончаларини замонавий жиҳозлар билан таъминлашга қаратган.

Бухоро районидаги Янги ҳаёт қишлоқ Совети депутатлари халқимиз турмушини яхшилаш йўлида бор куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Аввалги чақириқда сайланган депутатларга 70 дан зиёд наказ тушган эди. Уларнинг аксарияти бажарилди. 28-Туркон округидан сайланган Салим Муродовга Чехов номли ўрта мактаб биноси иситиш тармоқларини ишга туширишга кўмаклашиш топшириғи берилган эди. Депутатнинг ғайрати билан бу юмуш адо этилди.

33-Ёржон сайлов округидан Қосим Набиев, 36-У. Юсупов сайлов округидан Нурилла Нарзуллаев, 2-Куйбишев сайлов округидан Шариф Олимов, 8-Питовник сайлов округидан Рухсат Қиличева сингари халқ депутатлари Ленин номли колхознинг сабзавотчилик бригадасида 5 гектар янги ер ўзлаштирилишига яқиндан кўмаклашдилар. Шу хўжаликнинг маркази — Талигандум қишлоғида бичиш-тикиш цехи, сартарошхона, гўшт, сабзавот дўконлари, новвойхона, Работак қишлоғида янги шифохона, спорт майдончаси ишга туширилди. «Янги турмуш» колхозида кичик, кўримсиз уйлар ўрнига янгилари қурилаяпти. Хўжалик сут-товар фермаси ҳам депутатлар кўмагида қолоқликдан чиқиб олди. Буларда Саодат Каримова, Жумагелди Сариев каби халқ депутатларининг ҳиссалари катта. Халқ вакиллари ташаббуси билан фермада ошхона, кичик ҳаммом фойдаланишга топширилди.

Шу йил 18 февраль куни Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига ва маҳаллий Советларга ўтказилган сайловда Янги ҳаёт қишлоқ Советига халқимизнинг энг муносиб фарзандларидан 50 нафари сайланди. Уларга ҳозирдаёқ 54 та наказ тушди. Булар — уй-жой қуриш ва ободонлаштириш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари, ичимлик сув билан таъминлаш, шахсий томорқа ва фермер хўжаликларини ривожлантириш, савдо, алоқа, тиббий хизматни яхшилаш, «Янги турмуш», Ленин номли колхоз ва Мичурин номли совхозларни ўзаро боғловчи ички йўлларни тартибга келтириш, транспорт хизматини талаб даражасига кўтаришдек долзарб масалалардир.

Депутат Иброҳим Сариев «Янги турмуш» колхозида «Янгиобод» кооперативини очди. Ҳозир бу ерда илгари ишсиз бўлган 150 нафар киши фойдали меҳнат билан машғул. Серғайрат депутат сайловчилари билан қисқа вақт ичида тил топишиб олди. Унинг ташаббуси билан умумхалқ ҳашари уюштирилиб, Қоражери, Десухта қабристонлари атрофи ўралди. Йўлак ва ариқлар ёқасига турли мевали ҳамда манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди.

Коммунист Саид Бобомуродов Ленин номли колхознинг 12-бригадасига ишбоши, Янги ҳаёт қишлоқ Совети депутати. Моҳир ташкилотчи шу кунларда Работак қишлоғи ички йўлларидан 1,5 километрига шағал тўктиришга бош-қош бўлди. Бир сўз билан айтганда, халқ вакиллари ўз сайловчилари дарди билан яшаб, нафас олмоқдалар.

Ж. ЙУЛДОШЕВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

Андижондаги Охунбобоев номли совхоздан Омадхон Ҳамидова бошлиқ бригада ижарачилари ўз олдиларига ана шундай мақсадни қўйдилар.

Уларга бириктириб қўйилган 23 гектар экин майдонига эртаги карам, пиёз ва помидор экилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўчатлар очиқ тупроққа кўчириб ўтқазилди, экинларга илк бор органик ўғит солинди. Мазкур майдонларга бир грамм ҳам кимёвий модда тушмайди.

Араббой Тошматов, Дадажон Ҳакимов, Холисхон Отабоева каби тажрибали сабзавоткорлар ўз участкаларида экин ораларига учинчи марта ишлов беришга киришдилар. Улар ҳар гектар майдондан 600 центнер карам ва помидор йиғиштириб олишни мўлжалламоқдалар. Бу эса шартномада кўзда тутилганидан икки баравар кўпдир. Бригаданинг бошқа ижарачилари ҳам деярли ана шундай марраларни белгилашган.

(ЎзТАГ).

ТАБИИЙ ОФАТНИНГ БЎСТОНЛИҚҚА ЗАРБАСИ

ҒАЗАЛКЕНТ, 21 апрель. (ЎзТАГ махсус мухбири А. Безверхов). 21 апрелга ўтар кечаси Бўстонлиқ районидаги бир неча хўжалик турар жой посёлкаларига тоғдан сел келди. Жаладан сўнг тўпланиб қолган сув тупроқ ва тошларни оқизиб, уйлар, хўжалик иморатлари, боғлар ва далаларга кела бошлади.

— Бир кун олдин хавф ҳақида ҳамма огоҳлантирилган эди, — деб ҳикоя қилади район ижроия комитети раисининг ўринбосари А. Н. Горин. — Ўтган йиллардан сабоқ чиқариб, одамларни кўчириш ва авария ишларини олиб бориш учун барча зарур нарсаларни тайёрлаб қўйдик. Жума куни тахминан соат 20 да тоғдан сел келаётгани ҳақида дастлабки хабарлар олинди. Чирчиқнинг чап соҳилида — «Ленинград», Фрунзе номли, «Қизилту» колхозлари жойлашган районда айниқса ташвишли вазият вужудга кела бошлади. Ҳамма фалокат шу ерда содир бўлди.

Воқеалар бундай ривожланди: сув-лой оқими сойлар, ирмоқлар ўзани бўйлаб оқиб тушиб, қудратли оқимни вужудга келтирди. Бир қанча жойда йўлни ювиб кетди, электр ва алоқа линиялари ишдан чиқди, кучланиш кичик станциялари, кўприклар бузилди. Сел посёлкаларга етиб келди ва уйларнинг ичига оқиб кира бошлади.

Бахтимизга, бунгача одамлар хавфли зонадан олиб чиқилиб, автобусларга ўтқазилган эди. Тун қоронғусига, жала қуяётганига қарамай, ҳеч ким саросимага тушмади. Ҳамма хавф-хатар юз берган тақдирда ҳаракат қилиш учун тузилган режага мувофиқ иш тутди. Шу туфайли қурбонлар бўлмади.

Етказилган моддий зарар эса жуда катта. 500 та уй-жой шикастланди, шундан 350 тадан кўпроғига қаттиқ шикаст етди. Баъзилари вайрон бўлди. Бешта мактаб, учта болалар боғчаси, фельдшерлик-акушерлик пунктлари, молхоналар ва қўйхоналарга кўп шикаст етди. Натижада дастлабки маълумотларга қараганда 260 бошга яқин қорамол, икки минг бошдан кўпроқ қўй ва эчки нобуд бўлди. Салкам 900 гектар сабзавот экилган майдон сув остида қолди.

Айниқса «Ленинград» колхозининг Қўшқўрғон, «Қизилту» ва Фрунзе номли колхозларнинг уй-жой посёлкаларига катта шикаст етди. Сел «Новгород» совхозининг марказий қўрғонида ҳам из қолдириб кетди.

Тузилган оператив штаб ва ишга солинган барча бўлинмалар тўғри ҳаракат қилмаганларида эди етказилган зарар бундан ҳам кўпроқ бўлиши мумкин эди. Жума куни кечқурун Ғазалкентга келган Тошкент область ижроия комитетининг раиси С. Д. Сайдалиев раҳбарликни ўз қўлига олди. Кечаси вазият кескинлашгач, районга область граждан мудофааси штабининг раҳбарлари ва кўпгина министрлар келишди. Штабга республика Министрлар Советининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков бошчилик қилди. Одамларни ва уларнинг мол-мулкини олиб чиқиб кетиш учун фалокат юз берган районга шошилинч равишда техника, автотранспорт, шунингдек «Тез ёрдам» бригадалари келтирилди. Аввало, одамларни қутқариш ва янги вайронагарчиликларнинг олдини олиш учун ҳамма иш қилинди. Бунинг учун карьердан тош ташиб келтирилиб, йўлларнинг шикастланган жойлари тўлдирилди, сув бошқа томонга буриб юборилди.

Тонг отиши билан йўлсозлар ишга киришдилар. Мутахассислар электр ва алоқа линияларини тиклай бошладилар. Сел босган посёлкалардаги салкам 10 минг аҳоли атрофдаги дам олиш уйлари ва пионер лагерларига кўчирилди. Уларнинг овқатланиши таъминланди, кундалик зарур буюмлар келтирилди. Бўшаб қолган посёлкаларга милиция нарядлари етиб келди, улар қолган мол-мулкнинг дахлсизлигини, тартибни таъминлайдилар.

Шанба куни эрталаб Ғазалкентга Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов ва республика Министрлар Советининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов келдилар. Вазият аниқлангач, барча бўлинмаларнинг вазифалари белгилаб берилди, табиий офат оқибатларини тугатишга доир биринчи навбатда амалга ошириладиган чора-тадбирлар белгиланди.

Вазият эса жиддий, янги вайронагарчиликлар хавфи тугагани йўқ. 21 апрель куни кулфат юз берган районда тинимсиз ёмғир ёғди. Тоғдан ҳамон бўтана сув оқими келмоқда. Посёлкаларда нураб тушган ва сув босган уйлар кўп, кўпгина ҳовлилар ва уйларда мебель, кийим-кечаклар сузиб юрибди. Ҳамма жойни сув босган, айрим ерларда кундузи ҳам сувнинг чуқурлиги бир метр бўлди. Полизлар сув ва лойқа остида қолди. Уйларини ташлаб кетишни хоҳламаган қариялар табиий офатга алам билан қарашмоқда. Бундай воқеа учинчи марта юз бераётганини айтишмоқда. Бундан олдин 1942 йилда тошқин бўлган эди. Лекин ўшанда ҳам бу даражада эмасди...

— Вазият жиддий, лекин у тўла назорат қилинмоқда, — деди республика Президенти И. А. Каримов ЎзТАГ мухбирига. — И. Ҳ. Жўрабеков бошлиқ ҳукумат комиссияси ишламоқда. У барча хизматлар фаолиятини мувофиқлаштираяпти. Одамларга алоҳида эътибор берилаяпти, улар барча зарур нарсалар билан таъминланади. Бундан ташқари республика ҳукумати жабр кўрган ҳар бир оилага 300 сўмдан пул ажратади. Давлат суғурта идоралари ҳам суғурта пули тўлаш учун уйларни текширадилар. Лекин хотиржам бўлишга вақт эрта. Табиат кутилмаган «совға» келтириши мумкин, бинобарин ҳар бир киши бунга тайёр туриши керак. Бу айниқса Тошкент областининг шу кунларда ёмғир ёғаётган ва сел келиш хавфи сақланиб турган тоғли районлари аҳолисига тааллуқлидир.

Ҳукумат комиссияси иш бошлади. Табиий офат оқибатларини тугатиш учун ҳамма зарур чоралар кўрилди. Пойтахт областидаги сел келиши, тошқин бўлиши ёки тупроқ сурилиши мумкин бўлган барча участкаларни уч кун ичида текшириб чиқиш белгиланган программанинг бандларидан биридир. Бундай участкаларнинг ҳар бирида ана шундай ҳодисаларнинг олдини олиш чоралари кўрилади.

Табиий офатдан зарарланган жойларнинг ҳозирги аҳволи ана шундай.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар. (ЎзТАГ).

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ДАУГАВПИЛС (Латвия ССР). Даугавпилсда чиққан «Қасос» китоби Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган. Унда шаҳарда гитлерга қарши яширин ҳаракат ташкилоти ҳақида ҳикоя қилинади. Курашда латишлар, руслар, поляклар, белоруссилар бир ёқадан бош чиқариб фашизмга қарши курашган эдилар. Ҳужжатли очерклар муаллифи журналист Иван Капитанов Даугавпилсни фашист босқинчиларидан озод этишда қатнашган. У ўз китоби Ғалаба байрамида муштарийлар қўлига етиб бориши учун, уни ўз ҳисобидан нашр эттирди. Бунга аввалги асарлари, шунингдек Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига бағишланган китоблари учун олган барча қалам ҳақини сарфлади.

* * *

КИШИНЕВ. Хўжалик ҳисобидаги «Молдинтерагро» ташқи иқтисодий бирлашмаси ўз фаолиятини республикага ғишт ишлаб чиқарувчи линиялар, қуруқ мевалар, шунингдек «Вольво» фирмаси шатакчиларини етказиб бериш учун шартнома тузишдан бошлади. Унинг вазифаси валюта ишлаб топаётган хўжаликлар ва агросаноат комплекси корхоналарига чет эллик шериклар билан бевосита алоқаларни йўлга қўйишда кўмаклашиш, уларга экспорт-импорт ишларида ёрдам кўрсатишдир. Бирлашманинг эркин муомала қилинадиган валютаси йўқ, мижозлари эса муаммони лизинг-ускуналар ва машиналарни узоқ муддатга ижарага олиш йўли билан ҳал этишлари мумкин. Ҳисоб-китоблар унинг ўрнини қоплаш негизида, масалан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг бир қисмини бериш эвазига амалга оширилади.

ДУШАНБЕ. Душанбелик С. Шарипованинг уйи мактабгача болалар давлат муассасасининг бўлимига айланди. Бу ерда жумҳуриятда дастлабки оилавий болалар боғчаси очилди. Тарбиячи 7 нафар кичкинтойга қарамоқда. Унинг уйида қулай ётоқхона ва ошхона жиҳозланди. Ўқув машғулотлари олиб бориш учун зарур қўлланмалар, ўйинчоқлар, кичик стадион бор. Болаларни овқатлантиришни «бош» муассаса ўз зиммасига олди. У ердан тайёр нонушта ва тушликлар келтиришмоқда. Бу ерда болаларни тарбиялагани учун давлат мактабгача болалар муассасаларига нисбатан кўпроқ ҳақ олишади, лекин ота-оналар мамнун, чунки ҳозир Тожикистон пойтахтида 17 мингдан кўпроқ бола ясли ва болалар боғчасига жойлашиши учун навбат кутмоқда. Яқин орада яна бир нечта шундай болалар боғчаси очилади.

(ТАСС).

Маҳмуд ТОИРОВ

ҚАЙНОҚ МИСРАЛАР

КИМГА АЙТАЙ ДАРДИМНИ

«Республикада сўнгги уч-тўрт йил ичида ноҳақ қамалиб оқланганлар сони 500 кишидан ошиб, уларга тўланган товон 7 миллион сўмга етди».
(«Совет Ўзбекистони» газетаси, 1989 йил 30 апрель).

Оламда шунчалар жумбоқ кўп бўлса,
Жавоби топилмас сўроқ кўп бўлса,
Кўзингга чўп солар «ўртоқ» кўп бўлса,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
Олий минбарлардан ўқилиб ҳукм,
Айбсиз айбдорлар қилинса маҳкум,
Ноҳақлик жабридан қай бири марҳум,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
Қамаган билмаса инсоф нелигин,
Шарқона оддий сўз — савоб нелигин,
Келажак олдида жавоб нелигин,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
«Дадамни чиқаринг?!» Бўзлар бир бола,
Ёнида онаси чекади нола,
Уларга, уларга қандоқ увол-а?..
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
Ҳақиқат эгилар, лекин синмаган,
Деган ҳикматларга ишонмайман ман,
Фақат ўзин ўйлаб турса ёсуман,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
Ёғли дастурхонда айш сурар нодон,
Тошдевор ичидачи, айбсизлар гирён,
Айбни ювмоқ учун тўлаймиз товон,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
«Тоқай гуноҳсизлар топгуси жазо,
Етмасми ул хато» дегандек гўё,
Мозийдан жовдирар Усмон, Файзулла,
Одамлар, мен кимга айтай дардимни?
Бегуноҳ тўкилган кўз ёш уволи,
Бугуннинг эртага берар саволи,
Маҳмуднинг ушбу кун қочар хаёли,
Одамлар, мен сизга айтдим дардимни...

АЛЛА

Алла айтиб улғайтган онам,
Лек мен алла билмайман, болам,
Қулоғингга кирсин шу нолам,
Ухлагин, жон қўзим, алла, алла-ё, алла.
Алланн унутса оналар,
Меҳрин унутди болалар,
Момолар кўзида жолалар,
Ухлагин, жон қўзим, алла, алла-ё, алла.
Онаман, мен ахир онаман,
Бир алла айтай деб ёнаман,
Айтолмай ўзимдан тонаман,
Ухлагин, жон қўзим, алла, алла-ё, алла.
Сен алла сўрайсан, сен йиғлоқ,
Мен эса чаламан шиқилдоқ,
Азобимга кўкда ой гувоҳ,
Ухлагин, жон қўзим, алла, алла-ё, алла.
Алла десам айланмас тилим,
Ўз ўтида ўртанар дилим,
Кел, қийнама, айланай гулим,
Ухлагин, жон қўзим, алла, алла-ё, алла.

НОШУДЛИК

Жавонларда турар китоблар қат-қат,
Ўзбекча битилган, ўзбекча албат.
Термулиб тураман — тиш ўтмас фақат,
Кимдан куяй, ўзимданда, мен энди.
Оҳ, нетай Навоийни ўқолмасам,
Шоҳ Бобурни ўқисам, уқолмасам.
Ҳикматларнинг мағзини чақолмасам,
Кимдан куяй, ўзимдан-да, мен энди.
Дўппи кийсам, тўним бўлса бекасам,
Ўзбекман десам-у, ичсам-да қасам,
Ўз тилимни, тарихимни билмасам,
Кимдан куяй, ўзимдан-да, мен энди.
«Тилингни унутиб қўйдингми, болам?..»
Дея бўзлаб турса Улуғбек бобом,
Хижолатдан бошим кўтаролмасам,
Кимдан куяй, ўзимдан-да, мен энди.
«Жоним» деб инграйди бетоб бир она,
Ет тилда ҳол сўрар фарзанди, ана,
Ер бизни кўтариб турибди яна,
Ўзлигим, ўзимдан куяй мен энди.
Жисмимда жон бўлган тилим ўртанса,
Тилидан тонгандан дилим ўртанса,
Тилим деб, тилим деб элим ўртанса,
Ўзбегим, ўзингдан куяй мен энди.
Ўзбекнинг ўзаги узилар сенсиз,
Ўзбекнинг ўзлиги бузилар сенсиз,
Ўзбекнинг ўзи ҳам тўзилар сенсиз,
Жон тилим, ўзингга айтсам мен энди.

БИР ҚЎШИҚ ТИНГЛАЙМАН...

МАҲМУДЖОН АЗИМОВНИ ТИНГЛАБ

Бир қўшиқ тинглайман, бир қўшиқ,
Куйдириб юборар жонимни.
Йилларга алишгим келмайди,
Шу қўшиқ тинглаган онимни.
Мен уни тинглайман туну кун,
Дунёни унутиб тинглайман.
Боболар дардини гўёки
Шу қўшиқ сеҳрида англайман.
Онамнинг алласи эканми
Бунчалар ўтли бу наволар.
Мозийдан тирилиб келгандек
Мен уни тингласам, боболар.
Қаро ерда қароғи қонли,
Усмон Носир йиғлайди унда.
Улуғ бобом, Улуғбек бобом
Юлдузларга бўзлайди тунда.
Мозори йўқ Файзулло бобо
Қодирийга айтар дардларин.
Қайдан топар ўзбеклар энди
Оқилларин, қайтмас мардларин!
Бир қўшиқ тинглайман, бир қўшиқ,
Куйдириб юборар жонимни.
Йилларга алишгим келмайди
Шу қўшиқ тинглаган онимни.

ҚАШҚАДАРЁ. Қаршида Афғонистонда байналмилал бурчини бажараётиб ҳалок бўлган жангчиларга атаб ёдгорлик очилди. У шаҳар ҳамда тиббиёт билим юрти комсомол комитетларининг ташаббуси билан мазкур ўқув даргоҳи ҳовлисида унинг собиқ ўқувчилари хотирасига бағишлаб ўрнатилди. Айни пайтда бу ерда 11 нафар байналмилал жангчи таҳсил олмоқда.

СУРАТДА: билим юртининг ҳарбий таълим ўқитувчиси, уруш ва меҳнат ветерани Насим Рустамов (ўртада), байналмилалчи жангчи-ўқувчилар Алишер Эргашев (чапдан), Ғайбулла Бекниёзов, Нурали Тожиев ва Қаҳрамон Жомуродов ёдгорлик ёнида.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат.
(ЎзТАГ).

Қуйи жисмоний тарбия ташкилотларида

СТАДИОНДА УЧРАШАМИЗ

1984 йили Гулистон наслли паррандачилик совхози қўрғони яқинида футбол, волейбол, баскетбол майдончалари, югуриш йўлкаси бўлган стадион қурилди. Унга «Дўстлик» деб ном берилди. Иншоотнинг ана шундай аталишига сабаб бор: бу ерда ўн етти миллат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил ва иноқ яшайдилар.

Посёлка ҳудудида Ойбек номли ўрта мактаб жойлашган. Билим ўчоғида мерганлик манзилгоҳига эга спорт базаси мавжуд. Атрофи безакли панжара билан ўралган. Лекин бу катталар кириши мумкин эмас, деган маънони англатмайди. «Марҳамат, дейишади мактаб раҳбарлари, хоҳлаган пайтингизда югуриш, волейбол, мерганлик билан шуғулланаверинг». Айни чоғда паррандабоқарлар стадиони эшиклари ўқувчиларга ҳам доимо очиқ.

Қисқаси, иккала саломатлик маскани ягона соғломлаштириш бўғинини ташкил этади. Демак, жисмоний тарбия ва спорт ҳаваскорлари учун шароит етарли. Ҳозирги кунда 150 дан зиёд ишчи-хизматчи, инженер-техник, шунингдек, 6—10-синфларнинг юздан ортиқ ўқувчиси мунтазам шуғулланишмоқда.

1987 йили паррандачилик совхози директори С. Абляев таклифи билан (уни меҳнат жамоаси кенгаши ҳам маъқуллади) инструктор лавозими ташкил этилди. Шунда бу вазифага кимни тавсия қилиш масаласи кўндаланг бўлди. Ниҳоят, сирдарёлик Э. Усеинов лозим топилди. Хўш, нега ҳамма бу киши номзодини бир овоздан маъқуллади. Биринчидан, Энвер Серверович Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтини битирган, кўп йиллик тажрибага эга мураббий. Иккинчидан, у эркин кураш бўйича СССР спорт устаси, 1983 йилда Қобулда ўтказилган халқаро мусобақа ғолиби.

Усеинов таклифга рози бўлди. Кўп ўтмай посёлкадан уй олиб, оиласи билан кўчиб келди. Эндиликда ёшлар ва кексалар уни «Бизнинг спорт бўйича устозимиз» дея атайдилар.

...Мана навбатдаги мавсум ҳам бошланди. Ҳамма қувонч билан стадионга йўл олди. Мавсумнинг расмий очилишида паррандабоқарлар ва уларнинг фарзандлари бир неча кун давомида кураш, тош кўтариш, волейбол, шахмат-шашкада ғолиблик учун баҳс юритдилар.

Олдинда ҳали кўплаб мусобақалар турибди. Чунончи, май ойи бошларида «Дўстлик» стадионида «Хидирлик» деб номланган қрим-татар миллий байрами ўтказилади. Унинг программасидан спортнинг кўпгина турлари бўйича мусобақалар ўрин олган.

— Совхоз раҳбарлари ва касаба уюшмасининг моддий ёрдами жисмоний тарбияни оммалаштиришда, унга айниқса ёш авлодни жалб этишда муҳим роль ўйнайди, — дейди Энвер Серверович. — Бунда спорт анъаналарига эга бўлиш, хўжаликда ўтказилаётган турли мусобақалар ғолиблари ва фаолларини рағбатлантиришни назарда тутаяпман. Масалан, май ойида эркин кураш, волейбол ва футбол бўйича беллашувлар ўтказишни режалаштирганмиз.

С. Абляев хонасини кўздан кечирамиз. Бу ерда хўжалик спортчилари эришган ютуқлар ўз аксини топган. Совринлар, ёрлиқлар ва совғалар кўринарли жойга қўйилган. Гулистон наслли паррандачилик совхози шаҳардаги 59 та спорт жамоаси ўртасида энг яхши деб топилган.

Шундай савол туғилиши табиий: шунча ишларни амалга оширишга бир кишининг қурби етадими? Албатта, йўқ. Э. Усеинов ўз атрофига бир мақсад йўлида бирлашган фаолларни тўплашга муваффақ бўлди. У келиши билан ташкил этилган футбол, оғир атлетика, мерганлик, волейбол тўгаракларига жамоатчи ҳаваскор спортчилар раҳбарлик қилаяптилар. Г. Каримов, А. Степанов каби ҳайдовчилар, шифокор С. Мустафоева ва бошқалар ана шундай жонкуярлардандир. Эркин кураш тўгарагини эса Энвернинг ўзи бошқаради. Ёшлар спортнинг бу турига кўпроқ қизиқадилар. Айни пайтда унинг қўл остида 52 нафар ўсмир ва бола маҳоратини ошираяпти. Улар орасида чемпионлар ҳам бор. Рустам Идрисов жорий йилда мактаб ўқувчилари ўртасидаги область спартакиадасининг ғолиби бўлди.

Бир сўз билан айтганда, наслли паррандачилик совхози физкультурачиларини бу мавсумда ҳам катта имтиҳонлар кутаяпти. Шу боис улар бўлажак мусобақаларга пухта тайёргарлик кўраяптилар. Ўйлаймизки, меҳнат ва спорт эгизак деб билган гулистонликлар янги-янги зафарларга эришиш учун бор маҳоратларини ишга соладилар.

И. АҲМЕТОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СПОРТ АХБОРОТИ

ХОККЕЙ

Шу кунларда шайбали хоккей мухлисларининг эътибори Швейцарияга қаратилган. Бу ерда жаҳон ва Европа чемпионатининг асосий учрашувлари бошланди. Мамлакатимиз терма командаси бу сафар имкониятни бой бериб қўйди. Хоккейчиларимиз Швеция терма командасига 1:3 ҳисобида ютқаздилар.

Канада — Чехословакия матчи кескин кураш остида ўтди. Ўйин давомида ташаббускорликда ҳаракат қилган канадаликлар 5:3 ҳисобида устун келдилар.

Норвегия — Финляндия матчи кутилмаганда дуранг билан (3:3) тугади. АҚШ хоккейчилари ГФР терма командасини 6:3 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Ўйинлар жадвали

	Ў	Ш	О
Канада	5	30-12	10
Швеция	5	23-7	10
СССР	5	31-8	8
Чехословакия	5	26-9	8
АҚШ	5	12-32	2
Финляндия	5	13-23	1
Норвегия	5	8-33	1
ГФР	5	6-25	0

ФУТБОЛ

Олий лигада навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. Беш ўйинда дарвозаларга 14 та тўп киритилди. Шулардан 12 таси майдон эгалари, 2 таси меҳмонлар ҳисобига ёзилди. Тўрт учрашувда мезбонлар ғалаба қозондилар. Бир матчда дуранг натижа қайд этилди.

Ўтган йилги мамлакат биринчилигининг ғолиби Москва спартакчилари кетма-кет икки мағлубиятдан сўнг ниҳоят мухлисларини хушнуд этдилар. Пойтахтлик футболчилар Харьковнинг «Металлист» командасини қабул қилиб, меҳмонлар дарвозасига жавобсиз 6 та тўп йўлладилар.

Киев динамочилари Донецкнинг «Шахтёр» командасини 2:0 ҳисобида енгдилар. «Арарат» — «Помир», «Черноморец» — «Днепр» коллективлари ўртасидаги учрашувлар бир хил ҳисобда (1:0) тугади. «Ротор» — «Торпедо» матчи жанговар дуранг бўлди — 2:2.

Ҳозир командаларнинг ўйинлар жадвалида тутган мавқеи қуйидагича.

	У	Т	О
МАСК	7	14-6	11
«Динамо» М	7	8-4	10
«Спартак»	7	17-9	9
«Торпедо»	7	7-6	9
«Днепр»	8	6-5	9
«Черноморец»	8	7-7	8
«Динамо» К	7	8-4	6
«Помир»	8	7-8	6
«Арарат»	8	5-6	6
«Шахтёр»	7	3-10	5
«Металлист»	7	2-9	5
«Динамо» Мн	6	4-7	4
«Ротор»	7	5-12	4

ШАХМАТ

Дортмунда гроссмейстерларнинг халқаро мусобақаси якунланди. Ўн бир имкониятдан 9 очко жамғарган харьковлик А. Чернин ғолиб чиқди. 8,5 очко тўплаган минсклик Б. Гельфанд ҳурмат шоҳсупасининг иккинчи поғонасидан жой олди.

Кейинги ўринларни ГФРлик М. Вальс, венгриялик Ж. Полгар (6 тадан) ва тбилисилик З. Азмайпарашвили (5) эгаллашди.

СУВ ТЎПИ

Франциянинг Марсель шаҳрида халқаро мусобақа ўтказилаяпти. Унда иштирок этаётган мамлакатимиз хоккейчилари навбатдаги ўйинни бой бердилар. Вакилларимиз Испания терма командасига 6:8 ҳисобида ютқаздилар.

Бошқа ўйинлар натижаси: ГФР — Канада — 10:6, Греция — Руминия — 8:8, АҚШ — Франция — 7:4.

Милиция хизмати

ФАВҚУЛОДДА ҲОДИСА

Ҳаво совуқ бўлишига қарамай пала-партиш, юпун кийинган ўрта ёшлардаги аёл ҳаяжон билан милиция бўлимига кириб келди. Унинг 12 яшар Алишер исмли ўғли эрта билан уйдан чиқиб кетганича соат 22 дан ошган бўлишига қарамай қайтмабди.

Хабар зудлик билан бошқа ички ишлар бўлимларига ҳам етказилди. Эртасига Алишер топилди. У икки ўртоғи билан полизга қовунхўрлик учун бориб, кеч тушгани учун ўша ерда тунаб қолган экан. Эрталаб участка инспектори уларнинг барчасини аввал ички ишлар бўлимига, кейин уйларига олиб борди.

Бу воқеа яхшилик билан тугади. Аммо дом-дараксиз йўқолиш ҳодисалари жумҳуриятимизда тез-тез учраб турибди.

Суҳбатдошимиз — Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги жиноят қидирув бошқармасининг бўлим бошлиғи, милиция подполковниги А. КУЗНЕЦОВ бу борада қандай ишлар амалга оширилаётгани ҳақида гапириб берди.

— Ички ишлар органлари фаолиятида бедарак йўқолганларни зудлик билан қидириб топиш масаласи муҳим ўрин тутади. Чунки ўз яқинларидан жудо бўлган кишиларнинг изтиробларига малҳам бўлишдан ташқари жиддий жиноятларнинг олдини олиш учун ҳам шундай тездан чоралар кўришга мажбурмиз.

1989 йилда республикамизда 11 мингдан зиёд бедарак йўқолиш ҳоллари рўй берди. Уларнинг аксарияти ўз хонадонларидан, мактаб-интернатлар, болалар уйларидан чиқиб кетганлар ҳамда маъмурият рухсатисиз инвалидлар ва қариялар уйини тарк этган. Тиббиёт муассасаларидан қочганлар эса руҳий касалликка чалинганлардир. 2.793 киши (бутунлай йўқолганларнинг 91,3 фоизи) яширин ҳолда ўз уйларидан бош олиб чиқиб кетган. Афсуски, ўйламай қадам қўйганлардан 80 дан ортиқ киши бахтсиз ҳодисага учраб, ҳаётдан кўз юмди.

Бу йил ҳам бедарак йўқолаётганлар сони камаймаяпти. Ҳозиргача мингдан зиёд ариза бор. Аксарияти балоғатга етмаганлар бўлиб, кўпчилиги ота-онасининг бепарволиги оқибатида шундай аҳволга тушиб қолган. Биздаги маълумотларга кўра, дараксиз йўқолганларнинг 1.400 дан зиёди 15 йилдан бери қидирилаяпти.

— Александр Михайлович, сизнингча, улар қаерларда бўлиши мумкин?

— Бу шахсларнинг қаердалигини аниқлаш учун (бундайларни биз фавқулодда ҳодисалар деб баҳолаймиз) қидирув эълон қилганмиз. Масаланинг бошқа томони ҳам борки, бу бизни кўпроқ ташвишга солаяпти. Кўпинча мурдахоналарга келтирилаётган марҳумлардан баъзиларининг шахсини аниқлаш қийин бўлмоқда.

— Шундай ҳолларда нима қилинади?

— Очиғини айтиш керак: ҳозир бизда қўлланилаётган усуллар эскирган бўлиб, самарадорлиги жуда паст. Яъни бедарак йўқолган шахс ҳақидаги далиллар (амбулатория картаси: касаллик тарихи, тиш тузилиш схемалари, қўл кафти, бармоқ излари ва ҳоказолар) йўқлиги мурда билан йўқолган шахс ўртасидаги боғлиқликни аниқлашда жиддий қийинчиликлар туғдиради.

Шуни таъкидламоқчиманки, хорижий мамлакатларда бу борада марказлашган электрон системалари қўлланилади, бармоқ излари ёки бошқа белгилар қисқа муддат ичида аниқланади.

— Мамлакатимизда бу борада қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Медицина фанлари доктори, профессор Ю. Шупкин бошчилигида қардош Украина ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг жумҳурият суд-медицина экспертиза бюроси ходимлари томонидан 5 та электрон ҳисоблаш машинасидан иборат станция ташкил этилди. «Остеология» деб номланган ва шунга ўхшаш математик дастурлар ёрдамида ушбу бюро ходимлари ўтказган бир қанча тажриба натижалари бу усулнинг бирмунча самарали эканлигини кўрсатмоқда.

Масалан, ўрганилаётган мурда бош суягининг тегишли нуқталари ўлчаниб, ЭҲМ хотирасига киритилади ва берилган фототасвир билан таққосланади.

Бундан ташқари СССР Фанлар академиясининг молекуляр биология институти ходимлари ишлаб чиққан «Ирсий таққослаш» усули киши танасидан олинган намуналар (соч толаси, сўлак ва ҳоказолар) шахсни аниқлаш имконини беради. Бу икки усулни жумҳуриятимиз Соғлиқни сақлаш министрлиги билан ҳамкорликда қўллаш мўлжалланмоқда.

Умуман олганда, бу муҳим иш билан 122 ходим банд. Кенг жамоатчилик ҳам бизга яқиндан ёрдам бераяпти. Биргина мисол: бултур Ғиждувон район ички ишлар бўлими ходимлари ўнлаб кўнгилли кишилар ёрдамида оператив-қидирув ишлари ўтказиб, «Қоровулбозор» совхози тракторчиси Носировнинг жасадини топишди. Маълум бўлишича, Носиров ҳамтовоқлари билан ароқхўрлик қилган. Ўртада жанжал чиқиб, икки шериги уни ўлдирган ва жиноят изларини ёпиш мақсадида мурда кўмиб ташланган.

Бедарак йўқолганларни қидириб топишда Андижон область ички ишлар бошқармаси оператив вакили Усмонжон Азизов, Фарғона область ички ишлар бошқармаси оператив вакили Раҳим Рашидов, Сирдарёдан Соҳитдин Кўчиев, Тошкентдан Султонбек Облобеков, Ботир Толипов, Бухородан Латиф Саломов ва бошқалар жонбозлик кўрсатиб, вазифаларини сидқидил адо этмоқдалар.

Тинч-тотув оилада осойишталик, қут-барака бўлади. Аммо беш бармоқ баравар эмас. На илож, нотинч хонадонлар ҳам учраб туради. Борди-ю бирор кишингиз бедарак ғойиб бўлса, **Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси қошида тузилган бахтсиз ҳодисалар бюросига: 33-28-14, 56-96-58, 56-97-39** телефонлари орқали мурожаат қилинг. Ушбу хизмат вакилларидан Тошкент шаҳри, области ва Ўрта Осиё темир йўлларида содир бўлган бахтсиз ҳодисалар, болалар, тиббиёт ёки ички ишлар муассасаларига келтирилганлар ҳақидаги маълумотларни олишингиз мумкин.

Суҳбатдош:
Б. ҲАМИДОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги матбуот маркази ходими, милиция капитани.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЕҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

25 АПРЕЛЬ, ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

11.30 «Тарихий обидаларимиз — бебаҳо бойлигимиз». Кинокўрсатув.
12.30 «Қайтишни хаёлдан чиқаринг». Бадиий фильм.

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.
17.40 «Дубрава», «Тўхта, қулоқ тут». Телефильмлар.
18.25 «Яхшидан ном қолади». Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси, ўқитувчи Абдуваҳоб Маматқулов ҳақида.
18.45 «Маданият боғи». Катталар учун мультфильм.
18.50 «Осиё овози». Халқаро телевизион конкурси.
19.10 Долзарб мавзу.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Адабиёт элчилари». Таржима муаммолари.
20.20 «Ички ишлар вазирлиги хабар беради».
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Санъатим — саодатим». Мусиқий кўрсатув.
21.40 «Одобнома».
22.00 «Ахборот».
22.20 Саргузашт фильмлар экрани. «Бир тўқнашув ҳақида икки хил тахмин». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 КПСС Устави лойиҳасини муҳокама қиламиз.
18.45 «Ўн уч терак кўчаси». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).

Тижорат кўрсатуви

20.00 «Халқ истеъмоли моллари». Чирчиқ пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳақида (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Меҳри суруд». Пирумшо Саидов тароналари.
22.00 «Ахбор».
22.20 «Она ва болакай».
22.35 «Бишнав аз най...» Борбаднинг 1400 йиллигига.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.05 «Дунё болалари нималар ҳақида куйлашади».
8.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Чехословакия — СССР терма командалари. Швейцариядан кўрсатилади.
10.50 «Оппоқ атиргуллар». Ҳужжатли фильм.
11.25 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. Б. Феоктистов чаладн (СССР).
12.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
12.30 Давлат «Виртуози Москви» камер оркестрининг концерти. Дирижёр — СССР халқ артисти В. Спиваков.

* * *

15.15 Свердловск ёшлар рус халқ чолғу оркестри ижро этади. Свердловскдан кўрсатилади.
15.40 «Компьютер билан мулоқот».
16.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
17.30 «Ҳокимият — Советларга». Грузиядаги сиёсий вазият. Кўрсатувда Грузия Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Гургенидзе иштирок этади.
18.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
18.30 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Чехословакия — СССР терма командалари. Швейцариядан кўрсатилади.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
21.00 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
21.05 Долзарб интервью.
21.15 «Кинопанорама». Кўрсатувни В. Мережко олиб боради.
22.45 «Хайнань ороли тажрибаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Хитойдаги энг жанубий оролнинг тарихи ва бугуни ҳақида («Союзтелефильм»).
23.20 Кичик концерт.
23.35 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Ирландия — СССР терма командалари. Ирландиядан кўрсатилади.
01.25 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

8.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

8.15 «Монрепо». Ҳужжатли фильм.
8.35, 9.35 Физика. 9-синф. Техника ижодиёти тўгарагида ясалган.
9.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.35, 11.35 Мусиқа. 5-синф. И. Ф. Стравинский. «Петрушка».
11.05 «Кўк қушни излаб». Илмий-оммабоп фильм.

*

12.05 «Алоқа узели». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Минск).
12.30 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Л. Рюмина куйлайди.
13.10 Такрорий телефильмлар сеанси. «Ғалати никоҳ». 3 ва 4-сериялар.

* * *

17.00 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Мерос» (Тюмень).
17.30 Мультфильмлар: «Мушукнинг уйи», «Элакдаги мўъжиза».
17.55 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
18.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
18.30 **СССР Олий Советн сессиясида.** Танаффус пайтида — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Одам яшайдиган орол».
20.45 Сергей Березин қўшиқлари.
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Уйланиш». Бадиий фильм («Ленфильм»).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 10039. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1180. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12